

Nana Cajhen, Nevenka Drusany, Dragica Kapko,
Martina Križaj in Marja Bešter Turk

Slovenščina za vsak dan 9

REŠITVE K SAMOSTOJNEMU DELOVNEMU ZVEZKU
ZA SLOVENŠČINO V 9. RAZREDU OSNOVNE ŠOLE

ROKUS

Klett

1 Slovenski jezik zdaj in nekoč

1. Slovenski jezik.
Da je v njem slovenska himna, da ga v javnosti govorijo predsednik države, vlade in parlamenta ...
č
2. slovenščina
3. V slovenščini.
V slovenščini.
4. V slovenščini in italijanščini.
V slovenščini in madžarščini.
Slovensko-italijanske v delu slovenske Istre, slovensko-madžarske v delu Prekmurja.
Ker tu živijo Slovenci in Italijani oz. Slovenci in Madžari.
5. slovenščina, italijanščina, madžarščina
6. Območja, na katerih živijo zamejski Slovenci.
Slovenci, ki živijo za mejo – v sosednjih državah.
V Italiji, Avstriji, na Madžarskem in Hrvaškem.
Trst, Gorica ...
Ne.
Slovenščina.
Ne.
7. Pravilna trditev: e
  - a) Državni jezik je jezik, ki predstavlja državo kot celoto.
  - b) Uradni jezik v vsej Sloveniji ni samo slovenščina – na dveh območjih je namreč ob njej še en uradni jezik, tj. italijanščina oz. madžarščina.
  - c) Tam, kjer živi italijanska narodna manjšina, sta dva uradna jezika: slovenščina in italijanščina.
  - č) Tam, kjer živi madžarska narodna manjšina, sta dva uradna jezika: slovenščina in madžarščina.
  - d) Na dvojezičnih območjih v Sloveniji so imena krajev, ulic, ustanov ... najprej napisana v slovenščini, nato pa še v italijanščini oz. madžarščini.
8. Ne.
Zamejec je tisti, ki je za mejo; izseljenec je tisti, ki se je izselil.
Nemčija, ZDA, Argentina, Avstralija ...
Govorijo jo doma, v društvih, na prireditvah ...
9. prvi, prvi, tuji, drugi, prvi, prvi
10. V Evropsko unijo.
DA
V javnih nastopih, npr. v Evropskem parlamentu.
11. italijanščina, madžarščina, hrvaščina, nemščina, nemščina, češčina, angleščina

12. V Švici in Belgiji.

Slovenski jezik skozi čas

2. 5, 2, 4, 3, 1
Verjetno 1. in 3.
Ker sta napisana v sodobni pisavi.
...
1. in 3.
Gajica.
Sredi 19. stoletja.
Iz dela Primoža Trubarja.
NE
Npr. č – zh, š – sh ...
3. Iz Trubarjevega dela.
Ker je napisan v sodobni pisavi.
O slovenskih narečjih.
O našem predniku (dedu) – če ne bi grešil, bi večno živel.
Iz Trubarjevega dela.
4. reči/stvari, prvič/najprej, jezik, v eni, in, načinu, drugače, z dosti
5. vrh, sonc, čreda, svojega, zapuščena, z veseljem
7. Današnje slovensko jezikovno ozemlje in še alpski svet čez Dravo do Donave ter na vzhodu do Panonije.
V drugi polovici 6. stoletja.
Praslovanščino.
V 9. stoletju.
Brižinski spomeniki.
Okoli l. 1000 na današnjem avstrijskem Koroškem.
Pred 14. stoletjem.
Ker imamo ohranjene rokopise (npr. Celovškega in Stiškega) iz tega obdobja.
V 16. stoletju z izdajo prvih dveh knjig.
Katekizem in Abecednik.
Leta 1550 v Tübingenu (na Nemškem).
Primož Trubar.
Jurij Dalmatin.
Adam Bohorič.
V latinščini.
Valentin Vodnik.
Sredi 19. stoletja.
Gajica.
Stanislav Škrabec.
Pleteršnikov slovar in Slovenski pravopis.

8. naselitev prednikov Slovencev
 pojav zgodnje slovenščine
 nastanek Brižinskih spomenikov
 izid prve slovenske knjige
 izid prvega prevoda Biblije v slovenščino in izid prve slovenske slovnice
 izid Kopitarjeve slovnice
 izid Vodnikove slovnice
 izid Prešernovih Poezij
 določitev pravil slovenske izreke
 izid Pleteršnikovega slovarja
 izid prvega Slovenskega pravopisa
9. Praslovanščina je jezik, iz katerega so se razvili vsi slovanski jeziki.
 Slovar je knjiga, v kateri so besede razvrščene po abecedi in v kateri je razložen njihov pomen ali pa so navedene besede kakega drugega jezika.
 Slovnica je knjiga, v kateri so opisani jezikovni pojavi danega jezika.
 Pravopis je knjiga pravil o rabi črk in ločil, pisanju skupaj in narazen, deljenju in pisanju prevzetih besed.
 Knjižni jezik je en sam in skupen za vse Slovence.
 Pravorečje je zbirka pravil o knjižni izreki.
10. Koga ali kaj zaznamuje? predmet
 H komu ali k čemu se je priključila? predmet
 Kdo ali kaj je napisano? osebek
 Kje so nastali? prislovno
 določilo kraja
 Kdo ali kaj je napisal? osebek
 Od kdaj pišemo? prislovno
 določilo časa
11. Republika Slovenija, junij, slovenski, dan državnosti, Sloveniji, slovenščina, italijanske, madžarske, italijanščina, madžarščina, Avstrijo, Madžarsko, Hrvaško, Italijo, prvi, drugi svetovni vojni, zamejski Slovenci, evropske, Severno, Južno Ameriko, Avstralijo, slovenski izseljenci, Evropske unije, Beethovnova Oda radosti

12.

LASTNO IME BITJA	ZEMLJEPISNO LASTNO IME	STVARNO LASTNO IME
Slovenci	Republika Slovenija	Evropske
Slovenci	Sloveniji	unije
Slovence	Avstrijo	Oda radosti
	Madžarsko	
	Hrvaško	
	Italijo	
	Severno	
	Južno Ameriko	
	Avstralijo	
	Slovenija	

2 Besedila okrog nas

3. 1: dihanje pri novorojenčku; 2: razstava o Bizeljskem;
 3: bivanje na morju; 4: odprtje bančnega računa
4. Tretje.
 ...
 ...
 Mirjam Andrejčič.
 Helena, Beno, Zdravc in teta Milka.
 Ker jih Mirjam pozna.
 Zasebno.
 Namenjeno je samo Mirjam.
 Neuradno.
 V tem besedilu so neuradni nagovor, pozdrav in podpisi, tikanje naslovnika.
 Subjektivno.
 Sporočevalci izražajo/razodevajo svoja čustva.
5. zasebna, subjektivna
6. Četrto.
 Bančni uslužbenec.
 Da bi z njim banka pridobila določene podatke.
 Ker so potrebni za odprtje računa.
 Marko Strehovec.
 Da bi odprl bančni račun.
 Sporočevalec je Marko Strehovec, naslovnik pa banka.
 V naslovu.
 Z velikimi tiskanimi črkami.
 S klikom na izbrani krožec.
 Ker je ta vsebovan v računalniku.
 NE
 Da jih je treba obvezno izpolniti.
 Zasebno.
 Namenjeno je samo banki.
 Uradno.
 Gre za poslovanje med ustanovo in njeno stranko.
 Objektivno.
 Sporočevalec se ne razodeva.
7. zasebna, objektivna
8. NE
 Novinar.
 Da bi bralci izvedeli, kaj se je zgodilo.
 Bralcem časopisa.
 V Delu, 23. junija.
 DA
 Javno.
 Namenjeno je javnosti.
9. Javna, publicistična
10. a, b, c, č, e

11. c
b
b
Da bi se strokovnjaki poučili o dihanju novorojenčka.
Javno.
Prebere ga lahko vsak (strokovnjak).
Objektivno.
Sporočevalec se v njem ne razodeva.

12. delu, objektivna

14. publicistično; je javno besedilo, objavljeno v časopisu in ga je napisal novinar.
praktičnosporazumevalno; je neuradno zasebno besedilo, v katerem sporočevalec sporoča naslovniku vsakdanjo temo.
strokovno; ga je napisal strokovnjak in je namenjeno strokovni javnosti.
uradnovalno; je uradno zasebno besedilo, s katerim ustanova posluje s stranko.

15. praktičnosporazumevalno, strokovno, uradnovalno, publicistično

16. a

...

18. A) a, c

B) **naklonjeno, hitro**

C) kar je nastalo v naravi; kar je ustvaril človek

Č) 11-mestna enotna matična številka občana, ki se dobi ob rojstvu; listina z uradno veljavnostjo, npr. osebna izkaznica, potni list, dokument o šolanju ...; 8-mestna številka občana, ki se uporablja v zvezi z vsemi davki; enota davčnega urada zunaj njegovega sedeža; značilnosti osebe glede na spol, starost, državljanstvo, osebno stanje; človek, ki ima stalno bivališče v Sloveniji; kdor je upokojen

19. Kje je zagorelo? prislovno določilo kraja
Koga ali kaj je povzročil? predmet
Kdo ali kaj raziskuje? osebek
Koga ali česa ne bodo uporabljali? predmet
Kako naj pride? prislovno določilo načina

20. Z zanimanjem – prislovno določilo načina; s svojim dihanjem – prislovno določilo načina; takoj – prislovno določilo časa; zaradi lomljenja sončnih žarkov v dežnih kapljicah – prislovno določilo vzroka; V mavričnem barvnem spektru – prislovno določilo kraja; s prostim očesom – prislovno določilo načina **takoj**

21. Primož Trubar je leta 1550 izdal prvi slovenski knjigi.
Slovenska pisava se je skozi stoletja spreminjala.
Iz Strunjana ti pošiljamo prisrčne pozdrave.

22.

POVEDEK	OSEBEK	PREDMET	PRISLOVNO DOLOČILO
	✓		
			✓
			✓
		✓	
			✓
✓			

3 Halo, halo!

- Pogovarjata se (najmanj) dve osebi, govorni nastop pa je nastopanje ene osebe pred javnostjo.
Sogovorca.
Ker se izmenjujeta v vlogi govorca in poslušalca.
Da bi izvedel, kje je avtobusna postaja.
Z vprašanjem.
Z odgovorom.
Raziskovalnega.
Iz vprašanj in odgovorov.
Z zahtevo prošnje.
Z upiranjem.
Z navajanjem koristnosti sirupa.
Prepričevalnega.
Pogajalnega.
Skupno mnenje/sporazum.
S pogajanjem.
- govorca, poslušalca, sogovorca; raziskovalni, vprašanj, odgovorov; prepričevalni; pogajalni
- Manca Kosec in gospa Mlinar.
Manca Kosec.
Ker ji je zalivka padla iz zoba. Da bi ji zdravnik naredil novo plombo.
Sreda, 7. 3. ob 17.30.
Ne.
Ker ima takrat pouk kitare.
19. 3. ob 14.00.
Ne.
Ker ima takrat pouk.
Ne.
Vzrok ni pomemben.
Da.
Da pride Manca na pregled v ponedeljek ob pol sedmih.
Če bi jo bolel zob ali če bi otekla.
Kartice zdravstvenega zavarovanja.
- Pogajalni.
Sogovorki sta dosegli dogovor.

6. S predstavivijo klicane.

Ker se mora pri uradnem pogovoru predstaviti tisti, ki se oglasi po telefonu.

S pozdravom.

Taka so pravila ustreznega telefonskega pogovarjanja.

DA

NE

Pozdravila bi jo drugače, npr. Živijo!, Adijo!

7. Manca Kosec./Z imenom in priimkom.

Ker se sogovorki ne poznata dobro.

a

NE

Predstavila bi se ji drugače, npr. samo z imenom.

Mlinarjeva./S priimkom.

Ker je bila v vlogi uradne osebe.

NE

Ker ne bi bila v vlogi uradne osebe.

8. Vikala.

DA

Gospa Mlinar je starejša oseba, Manca z njo ni družbeno enakovredna in čustveno povezana.

Tikala.

DA

Manca je otrok, otroke pa tikamo.

NE

Ker bi šlo za odraslo osebo.

9. Uradnega.

Sogovorki sta izrekli uradni nagovor, uradni pozdrav, predstavili sta se s priimkom, uporabljeno je bilo vikanje.

10. b

DA

Ker je bil pogovor uraden.

NE

Ker bi bil pogovor neuraden, med vrstnicama.

11. zdej, ful, bolet, poklicat, morem, zobarja

zdaj, zelo, boleti, poklicati, moram, zobozdravnika

Glasovi slovenskega knjižnega jezika

1. Mlinar

Iz šestih.

Mlinar

S črkami.

25.

Ker samoglasnike lahko izgovorimo same, soglasnike pa ne, temveč le skupaj s katerim samoglasnikom.

2.

SAMOGLASNIK	ČRKA
a	a
i	i
u	u
ozki e	e
široki e	e
polglasnik	e
ozki o	o
široki o	o

Trije.

Ozki e, široki e, polglasnik.

Dva.

Ozki o, široki o.

č

3. osem, a, i, u, e, o

4. ozki e, široki e, ozki e, polglasnik, polglasnik, široki e, ozki e, polglasnik, široki e, ozki e, polglasnik, široki e

BESEDE, V KATERIH JE S ČRKO E ZAPISAN		
OZKI E	ŠIROKI E	POLGLASNIK
cesta, zvezda, mleko, smetana	žena, zemlja, teta, kmet	robec, pes, zajček, megla

5. široki o, ozki o, ozki o, široki o, ozki o, ozki o, ozki o, široki o, široki o, ozki o, široki o

BESEDE, V KATERIH JE S ČRKO O ZAPISAN	
OZKI O	ŠIROKI O
drevo, most, boben, opica, žoga, goba	voda, soba, oče, gora, konj

6. široki o, ozki o; ozki o, široki o; široki e, ozki e; široki e, ozki e; ozki e, široki e

7. vedro, kosec, sever, deževnica, kmetiča, butara, pravopis, otrok, potepuh, srebro

8. soli – soli, govori – govori, klopi – klopi
NE

Zaradi drugačne oblike besede.

9. zob, sredi, sobota, oko, omet, nož, mesto, šest, zelje, rep

NAGLAŠEN JE			
OZKI E	ŠIROKI E	OZKI O	ŠIROKI O
sredi	omet	zob	nož
mesto	rep	sobota	
šest		oko	
zelje			

10. Manca Kosec je telefonirala v zdravstveni dom, ker jo je bolel zob.
Soglasniki.

11. r, s, t, l, n, ž, v, l, n, l, j, d, j, n, m, r, j, ž, v, t, b, r, z, v, d

12.

ČRKO L SEM PREBRAL	
KOT L	NE KOT L
ladja, veslo, poletje, signal	stol, volna, polh, bel

13.

ČRKO L SEM PREBRAL KOT V BESEDI	
ladja	stol
polovica, smejala se je	polnoč, sol, solza, bral je, obiskovalci

14.

ČRKO V SEM PREBRAL	
KOT V	NE KOT V
visok, novica, veter, vodja	nov, novčič, lestev, vse, vreme

15.

ČRKO V SEM PREBRAL KOT V BESEDI	
visok	nov
varnost, ovira, nezavest	rjav, rjavkast, razumljiv, domišljavka

16. Skupaj z naslednjo besedo; namesto glasu v sem izgovoril glas, podoben u.

17. s, z, z, z, s, s, s, s, z, z, s, s, z, s, s
škafec pušča.

Pred besedami, ki se začenejo na soglasnike iz te povedi, pišemo predlog s.

Predlog z/s izgovarjamo skupaj z naslednjo besedo.

Medmet

2. Joj, Oh, Av, Brrrrr, Čiv čiv, čiv čiv, O, Pi pi pi, Hov hov,
Ko ko ko
b, d

3. razpoloženje, naravne zvoke

4. joj, oh, av, o

Z njimi izražamo začudenje, negotovanje, bolečino, zadovoljstvo, navdušenje ...

brrrrr, čiv čiv, ko ko ko, pi pi pi, hov hov

Ropot strojev/naprav, oglašanje ptiča, kokoši, klicanje kokoši, oglašanje psa.

5. Npr. O, No, Ej, Uh, Hmm

6. Ku ku
Bee
Kikiriki
Ga ga
Cin cin
la

7.

MEDMET
mu
mee
bz
rega
čof

Posnemovalne.

Posnemajo živalske glasove.

8.

GLAGOL
mijavkati
mlaskati
frcati
hrkati
tiktakati

DA

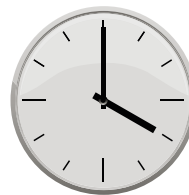
Posnemajo naravne glasove.

9. Vejica.

10. O, ti si, Tonček iz šestega b!
Joj, kako daleč si skočila!
Ej, tega pa ne smeš narediti!
Hura, rešil sem to nalogo!

Členek

1. DA

Prvemu.

Drugemu.

Iz besed *že* in *še*.

č

2. mnenje, sodbo

3. DA

Prvi.

Po besedi *zagotovo*.

zagotovo, mogoče

c

4. le

č

5. komaj

c

celo

Npr. Na južnem tečajju sije sonce celo 182 dni na leto.

6. že, še
Samo
samo/le
Tudi
tudi/že
že/sploh
še
7. Jure je popil sok. Na izlet smo šli trije. Vesna je v kleti. Jutri bo snežilo. Rešil je prvo nalogo.
NE
Izpuščena je beseda, s katero sporočevalec izraža svoje mnenje/sodbo/prepričanje o teh dejanjih.
8. samo, celo/tudi, baje/menda, že, šele, res/zagotovo
9. b, č, e, f, g, h, j
10. Npr. mama, poslušaj, narodnozabavne/ljudske pesmi
11. 2, 7, 1, 6, 8, 5, 4, 3
12. 3, 4, 1, 5, 2

4 Vejica, kam naj te postavim?

1. nekončno
b
2. Da, v povedih manjka vejica.
V slovenskem dinarskem kraškem svetu so kraške planote, kraška polja in kraške jame. V Sloveniji so najbolj znane Postojnska jama, Taborska jama, Križna jama in Škocjanske jame. Kraške značilnosti so tudi presihajoča jezera, reke ponikalnice, uvale in vrtače ter burja. Fižol, bob, grah in čičerika so stročnice.
Ker sem našteval pojave.
naštevamo, vejico, in
3. Bivališča na jezerih, rekah in poplavljenih območjih so postavljena na kolih. V orkestru so spredaj godala, za njimi pihala in trobila, zadaj pa tolkala. Poznamo zelo veliko vrst dinosavrov: diplodoka, koritozavra, seizmozavra, psitakozavra, igvanodona, stegozavra ...

4. Da, v povedih manjka vejica.
Osvetljeni ekran na prenosnem telefonu moti obiskovalce v vaši bližini, zato med predstavo ne pišite sporočil. Vaše oblačilo naj bo čisto in urejeno, da se bodo dobro počutili tudi ljudje okrog vas. Do svojega sedeža stopajte z obrazom proti ljudem, ki morajo zaradi vas vstati. Kdor pozna pravila lepega vedenja, ni nikoli v zadregi.
Iz dveh stavkov.
Ločil sem stavke.
stavke
5. Vemo, da so dinosavri izumrli pred približno 65 milijoni let. Dinosaurs, ki jih gledamo v knjigah ali filmih, so le plod naših ugibanj. Ne vemo, katere barve so bili. Po obliki zob predvidevamo, kaj so jedli: mesojedci so imeli ostre zobe, da so lahko trgali meso, rastlinojedci pa so imeli bolj ploščate in narezljane zobe, da so lahko zmleli rastline. Čeprav ostankov celega dinosavra niso našli, so strokovnjaki iz najdenih kosti lahko prepoznali razne vrste dinosavrov. Veliko znanstvenikov misli, da so dinosavri izginili zaradi meteorita, ki je padel na Zemljo.
6. Preden vstopite v dvorano, izključite prenosni telefon. Pred vstopom v dvorano izključite prenosni telefon. Ob prehladu raje ostanite doma. Če ste prehlajeni, raje ostanite doma.
Ne.
Ker sta druga in tretja poved enostavni, prva in četrta pa dvostavni.
Da.
V večstavčnih povedih loči stavke vejica.
7. Ko pridemo v šolo, obujemo šolske copate. Preden se začne pouk, počakamo v večnamenskem prostoru. Učilnico zapustimo, če nam dovoli učitelj. Pogovarjamo se tako, da ne kričimo. Ko smo pri pouku, ne žvečimo. Če pride do potresa, ostanite mirni. Čeprav je zvonilo, smo ostali na hodniku.
Ko pridemo v šolo, obujemo šolske copate. Preden se začne pouk, počakamo v večnamenskem prostoru. Pred poukom/Pred začetkom pouka počakamo v večnamenskem prostoru. Učilnico zapustimo, če nam dovoli učitelj.
Med poukom zapustimo učilnico z učiteljevim dovoljenjem.
Pogovarjamo se tako, da ne kričimo. Pogovarjamo se brez kričanja.
Ko smo pri pouku, ne žvečimo. Pri pouku/Med poukom ne žvečimo.
Če pride do potresa, ostanite mirni. Ob potresu ostanite mirni.
Čeprav je zvonilo, smo ostali na hodniku. Kljub zvonjenju smo ostali na hodniku.
NE
Ker so nove povedi enostavne.

8. Namesto da motite obiskovalce s šumenjem bombonov, si kupite take brez ovoja. Medtem ko so nastopajoči na odru, ne klepetajte. Kljub temu da vam predstava ni bila všeč, nagradite nastopajoče s ploskanjem.
Eno.
Ker je poved iz dveh stavkov.
Da.
Med večbesednimi vezniki ne pišemo vejice.
Namesto da, Medtem ko, Kljub temu da
Iz dveh oz. treh.
Ne.
9. Medtem ko sem čakala v vrsti, sem opazovala mimoidoče. Potem ko so smreki oklestili veje, so požagali še deblo. Namesto da bi fant v avtobusu odstopil sedež starejšemu moškemu, je gledal v prenosni telefon in pisal sporočila. Opravičil se mi je, ne da bi me pogledal v oči. Kljub temu da je postajalo temno, so se otroci zunaj še vedno igrali gnilo jajce.
10. Za besedami Bumf, Tresk, Cin cin, Hov hov.
Da.
Posnemamo naravne zvoke.
Medmeti.
11. Ej, v kateri dvorani je najina predstava? Av, stopili ste mi na nogo! Joj, oprostite! Oh, kako ubrano petje!
Olala, kako lepa obleka!
Medmeti.
Razpoloženje.
Za medmet.
12. No, pa se spet vidimo! Čudovito, rezultat je pravilen! Odlično, to ste dobro opravili! Prav, oglasi se jutri zvečer. Kje pa, naloge sploh niso bile težke!
13. Andrej, izključi prenosni telefon. Ti, tudi meni je bila ta pesem najbolj všeč! Gospa učiteljica, katero predstavo si bomo ogledali? Spoštovani gledalci in gledalke, vljudno vas vabimo v Gallusovo dvorano. Za besede, s katerimi kličemo naslovnika.
Ker sem pri branju med to besedo in preostalim delom povedi napravil premor.
Nagovarjamo naslovnika.
14. Jernej, greš z nami plavat? Ooo, kje smo se že srečali?! Mljask mljask, se je slišalo iz Runove ute. Živijo, greš z nami? Kaj, to so ti naredili! Tako, za danes smo končali.
15. Npr. Oj, Mhm, Joj, Eh, O, Joj, Mijav,
DA
DA
Ker mora za medmetom stati vejica.
16. Poglej plesalko v drugi vrsti, Ana! Kako lepo pleše, uf! Tudi jaz bi se rada naučila tako plesati, mami! Ali mi pokažete gledališki list, gospod Petrič?
Besede, s katerimi sporočevalec izraža svoje mnenje ali kliče naslovnika, so od drugega dela ločene z vejico. Če so na koncu povedi, je vejica pred njimi.

17. Vesna, ali vedno tako zamujaš? Uf, kakšna gneča! Hej, si me kaj vprašal? Tina, pomiri se. Presneto, kako si neroden! Tišina, že gre!
Kakšna gneča, uf! Si me kaj vprašal, hej? Pomiri se, Tina! Kako si neroden, presneto! Že gre, tišina!
18. Špela je zmagala, hura! Spet me spravljáš v smeh, ha ha ha! Kaj pa ti misliš, Sara? Gol, bravo!
19. Poglej, Janez, kateri film bo danes na sporedu. Greš, Rajko, z nami na koncert? Sedite, gospa, kamor želite. Kaj menite, gospod kritik, o naši predstavi? Kdo, dragi učenci, bi si upal intervjuvati režiserja te predstave? Pred besede, ki kličejo naslovnika, in za njimi.
Ker te besede stojijo sredi povedi.
20. Ali res, očka, še nisi popravil mojega kolesa? Bomo danes, gospa učiteljica, delali v skupinah? Pridi, Eva, pogledat mojo novo papigo. Kako se dereš, Peter, da te ni sram! Prosim, Mojca in Jan, lotita se dela. Kam ste namenjena, dekleta, tako pozno?
21. razpoloženje, zvoke, naslovnika, vejico, za, pred, pred, za
22. Popravljenе povedi: Monika je šla navsezgodaj na trg. Dragi prijatelj je tudi povabljen na praznovanje rojstnega dne. Marija bo pomila posodo. Ali ima Matej vedno prav? Petra ne bo molče prenašala njegovega neumnega govorjenja. Ne verjamem Bojanu.
23. Prosim, rešite nalogo.
Rešite nalogo, prosim.
Rešite, prosim, nalogo.
24. Ena.
Lidija Osterc.
Da je znana slovenska ilustratorka.
Da bi naslovnik izvedel še natančnejši podatek o poimenovani osebi.
Vejica.
Ker je ta podatek dodan.
Novembra si boste lahko ogledali razstavo Lidije Osterc, znane slovenske ilustratorke.
25. Na koncertu ob koncu leta bo nastopila tudi Dubravka Tomšič Srebotnjak, svetovno znana slovenska pianistka. Pretresljivo življenjsko zgodbo Alme Karlin bo ponovno obudila Polona Vetrh, priznana in priljubljena gledališka umetnica. Delček praznovanja ob koncu zime na Sardiniji bo predstavil Žiga Koritnik, priznani slovenski fotograf. Nakup vstopnic po spletu vam omogoča Ivanka, kartica Cankarjevega doma.
Pred natančnejši podatek.
Ker je ta podatek dodan.

26. Razstavo Lidije Osterc, znane slovenske ilustratorke, si boste lahko ogledali novembra. Dubravka Tomšič Srebotnjak, svetovno znana slovenska pianistka, bo nastopila na koncertu ob koncu leta. Polona Vetrlih, priznana in priljubljena gledališka umetnica, bo ponovno obudila pretresljivo življenjsko zgodbo Alme Karlin. Žiga Koritnik, priznani slovenski fotograf, bo predstavil delček praznovanja ob koncu zime na Sardiniji. Ivanka, kartica Cankarjevega doma, vam omogoča nakup vstopnic po spletu.

Pred natančnejši podatek in za njega.

Ker ta podatek stoji sredi povedi.

Če je dodatni podatek na sredi povedi, pišemo vejico pred njim in za njim; če pa je na koncu povedi, pišemo vejico le za njim.

27. V dvorani.

Da je poimenovana po prvem slovenskem dramatik. Da bi naslovnik izvedel še natančnejši podatek o tej dvorani.

Vejica.

Ker je ta podatek dodan.

Festival gorniškega filma bo danes izjemoma potekal v dvorani, poimenovani po prvem slovenskem dramatik.

28. Lutkovna predstava Male živali je namenjena otrokom, starejšim od treh let. V naši knjižnici sem videl Dalmatinovo Biblijo, natisnjeno leta 1584 v Wittenbergu na Nemškem. Slovenski in avstrijski umetniki so si ogledali razstavo o varovanju narave, pripravljeno v sodelovanju s Triglavskim narodnim parkom. V Galeriji TR3 v Ljubljani je na ogled tradicionalna vsakoletna razstava fotografij, prispelih na natečaj.

Pred natančnejši podatek.

Ker je ta podatek dodan.

29. V dvorani, poimenovani po prvem slovenskem dramatik, bo danes izjemoma potekal festival gorniškega filma.

Otrokom, starejšim od treh let, je namenjena lutkovna predstava Male živali. Dalmatinovo Biblijo, natisnjeno leta 1584 v Wittenbergu na Nemškem, sem videl v naši knjižnici. Razstavo o varovanju narave, pripravljeno v sodelovanju s Triglavskim narodnim parkom, so si ogledali slovenski in avstrijski umetniki. Tradicionalna vsakoletna razstava fotografij, prispelih na natečaj, je na ogled v Galeriji TR3 v Ljubljani.

Pred natančnejši podatek in za njega.

Ker stoji ta podatek na sredi povedi.

Če je dodatni podatek na sredi povedi, pišemo vejico pred njim in za njim; če pa je na koncu povedi, pišemo vejico le pred njim.

30. vejico, pred, pred, za

31. Samostan v Kostanjevici ima veliko arkadno dvorišče, zgrajeno v 16. stoletju. Podrli so mlaj, postavljen za prvi maj. Jaser živi v Kairu, egiptovski prestolnici, že od rojstva. V Keniji se učenci v šoli učijo svahili, jezik domačinov, in angleščino, kenijski uradni jezik. Na ladji so povečali kabine, namenjene potnikom. Abah je pripadnik Tuaregov, nomadskega ljudstva v Sahari. Knjigo, napisano v angleščini, sem brala dva meseca. Potrebuješ napihnen balon, časopisni papir, narezan na 3 cm široke trakove, in prazen jogurtov lonček.

32. Na Obali je močna burja ruvala bore, stare več deset let. Bore, stare več deset let, je na Obali ruvala močna burja. Porušil se je most, zgrajen pred drugo svetovno vojno. Most, zgrajen pred drugo svetovno vojno, se je porušil. Napisala mi je pismo na list papirja, iztrganega iz zvezka. Na list papirja, iztrganega iz zvezka, mi je napisala pismo. V 16. stoletju se je iz nemških dežel razširilo versko gibanje, imenovano protestantizem ali reformacija. Versko gibanje, imenovano protestantizem ali reformacija, se je v 16. stoletju razširilo iz nemških dežel.

33. Pravilno. Vejica stoji med naštevanimi deli.

Pravilno. Vejica stoji med glavnim in odvisnim stavkom.

Pravilno. Vejica stoji med odvisnim in glavnim stavkom.

Pravilno. Vejica stoji pred vrinjenim odvisnim stavkom in za njim.

Pravilno. Vejica stoji med stavkoma.

Pravilno. Vejica stoji za nagovorom naslovnika.

Pravilno. Vejica stoji pred natančnejšim podatkom, ki je dodan na koncu povedi.

Pravilno. Vejica stoji pred nagovorom naslovnika.

Pravilno. Vejica stoji pred nagovorom naslovnika in za njim.

Pravilno. Vejica stoji pred natančnejšim podatkom, ki je dodan na koncu povedi.

5 Bi jih prepoznali?

1. O Samu.

Samova babica/Samov dedek.

Po besedi *vnuk*.

	Samo
	14 let
VIŠINA	171 cm
TEŽA	58 kg
LASJE	
POLT	svetla s pegami
OČI	zelene, kratkoviden
	nad zgornjo ustnico materino znamenje, nosi očala
OBLEKA	ohlapne hlače, majica s kratkimi rokavi in brez ovratnika, jopica iz flisa
OBUTEV	
	goveja juha, pomfri, dunajski zrezki, paradižnikova solata
BIVALIŠČE	
DRUŽINA	
	učenec
	pomoč pri domačih opravilih, gledanje televizije, poslušanje glasbe, branje, vožnja s kolesom, nogomet, košarka

Ključne besede.

Ne.

Povzel sem jih iz vsebine besedila.

Prepisal sem jih iz besedila.

STAROST, VIŠINA, TEŽA, LASJE, POLT, OČI, POSEBNOSTI NA OBRAZU, OBLEKA, OBUTEV

c

3. a, č

4. c

5. je, je, ima, je, ima, lma, je, nosi, je, je, je, pije, ima, skuha, živi, je, Obiskuje, se vozi, Je, ima, je, zanima, izdeluje, preskuša, pomaga, gleda, posluša, bere, se vozi, igra

V sedanjiku.

6. a

7. zunanost, samostalniki, pridevniki, sedanjiku

8. Da bi ljudje pomagali pri iskanju Frančiške Mrak. V časopisih.

Kdo je odšel, od kod je, kje so ga nazadnje videli, kakšna je njegova zunanost.

Da bi prepoznali izginulo osebo.

pripoveduje o tem, kaj se je zgodilo

opisuje izginulo osebo

poziva bralce k sodelovanju

POSTAVA, VIŠINA, LASJE, OBLEKA, POSEBNOSTI

b

10. Prvo govori o Francetu Prešernu, drugo o Primožu Trubarju.

France Prešeren je slovenski pesnik, Primož Trubar pa pisec prve slovenske knjige.

b

DA

Predstavljena je zunanost obeh oseb.

Po opisu Samovega obraza.

Ker je tvorec besedila navedel samo vidne/objektivne lastnosti njegovega obraza, ne pa svoje doživljanje le-teh.

b

Opis Sama.

Tvorec tega besedila je predstavil le vidne/objektivne lastnosti Samove zunanosti in njegovega življenja.

Subjektivna.

Tvorca besedil sta izrazila predvsem svoje doživljanje Prešernove oz. Trubarjeve zunanosti.

je bil, so bile, so valovili, (so) padali, imel je, je bil, je nosil; Bil je, so bile, je obrobjala, so bili, so zakrivali, je imel, so bili, je imela

V pretekliku.

NE

Po navadi so v opisu osebe glagoli v sedanjiku.

Kadar opisujemo osebo, ki ne živi več.

11. A) Npr. črni, ravni, skodrani; mehki, valoviti, plapolajoči. okrogel, ozek, umazan; veder, predrzen, voščen. rjave, modre, zelene; zasanjane, žalostne, vesele. visoka, nizka, suha; lepa, mišičasta, negovana.

13. O Samu.

V tem besedilu pisec izraža svoje mnenje o Samovem ravnanju; v prejšnjem pa je predstavil njegovo zunanost in način življenja.

Drži se v ozadju.

Je vljuden in rad jim pomaga.

Mlajšima bratoma nagaja, s sestro se razumeta.

c

je, ne nastopa, se drži, spreminja, je, se zapira, se loti, je, je, pomaga, razume se, nagaja

V sedanjiku.

Izražena je avtorjeva presoja Samovega vedenja.

14. ravnanje, sedanjiku, subjektivno

15. B) nagajiv, gostobeseden, pogumen/hraber, radodaren, nevljuden, površen, nezanesljiv, dolgočasen

17. objektivni opis; pisec predstavlja le preverljive lastnosti njegovi zunanosti. subjektivna opisa; pisca izražata svoje doživljanje njune zunanosti. oznaka; pisec presoja/ocenjuje njegovo ravnanje.

- 18.** O Primožu Trubarju.
Z imenom in priimkom.
Z osebnim zaimkom (ga).
Pisec prve slovenske knjige, oče slovenskega knjižnega jezika.
Iz osebne glagolske oblike.
V prvi.
Ime in priimek se v drugi povedi ponovita.
- 19.** DA
Ponovljena sta ime in priimek iz prve povedi.
Npr. Sredi Ljubljane so mu postavili spomenik.
Največjemu slovenskemu pesniku so sredi Ljubljane postavili spomenik.
- 20.** se je izgubila   naš
krilo   svoj
avtobusna   z
njo   vendar
ta   še
kam   hej
kdor   zdoma
- 21.** Koga ali kaj ima? – predmet
Kdaj se vozi? – prislovno določilo časa
Kdo ali kaj živi? – osebek
Kako pomaga? – prislovno določilo načina; Komu ali čemu pomaga? – predmet; Kje pomaga? – prislovno določilo kraja
Kdaj bere? – prislovno določilo časa; Koga ali kaj bere? – predmet
- 22.** sta uradna jezika slovenščina in madžarščina.
Kje sta uradna jezika?   krajevni odvisnik
Na spletu sem poiskal.
Koga ali kaj sem poiskal?   predmetni odvisnik
naj dvigne roko.
Kdo ali kaj naj dvigne?   osebkov odvisnik
Vprašaj Petra.
Koga ali kaj vprašaj?   predmetni odvisnik
je imela pri sebi torbico z dokumenti in denarjem.
Kdaj je imela?   časovni odvisnik
naj obvesti kamniško policijsko postajo.
Kdo ali kaj naj obvesti?   osebkov odvisnik
- 23.** DA
V prvi povedi je čas dejanja izražen z besedno zvezo.
V drugi povedi je čas dejanja izražen z odvisnim stavkom.
- 24.** Ker cel dan sedi, ga boli hrbtenica. Samo pomaga staršem, ko kosijo in krmijo živino. Spomnila se nas je, ko se je potepala po Afriki. Preden je zaspal, je razmišljal o svoji sreči v nesreči. Medtem ko bere neznano besedilo, si vedno podčrta bistvene podatke.
DA
a) Prislovno določilo vzroka. b) Prislovno določilo časa. c) Prislovno določilo časa. č) Prislovno določilo časa. d) Prislovno določilo časa.

- a) V vzročni odvisnik. b) V časovni odvisnik.
c) V časovni odvisnik. č) V časovni odvisnik.
d) V časovni odvisnik.
- 25.** Denar je zaslužil z nakladanjem drv. Kljub telovadbi ni shujšal niti za kilogram. Med čakanjem na vlak je zaspal. Pred spraševanjem nas je učiteljica pomirila. Po sprehodu se je začel učiti. Zaradi bolezn ne more na izlet.
NE
Ker so enostavčne povedi.
a) Načinovni odvisnik. b) Dopustni odvisnik.
c) Časovni odvisnik. č) Časovni odvisnik. d) Časovni odvisnik. e) Vzročni odvisnik.

Tvorjenke

- Tvorjenke so: rokav, kmetija, beljak, zdravnik, lasišče, okrogel.
V njih sem prepoznal neko drugo besedo.
- plesalec, napovedovalec, bralec, skakalec, reševalec, pevec
plesalka, napovedovalka, bralka, skakalka, reševalka, pevka
- raziskuje; ta, ki pije; ta, ki kosi, ta, ki gasi; ta, ki tke; ta, ki zida
- perica, grabljica, dojilja, žanjica, pletilja, šivilja žanjec, pletilec
Nekaj teh tvorjenk nima ustreznice za osebo moškega spola.
- sušilnik, računalno/računalnik, radirka, odpirrač, grelec, likalnik
- to, s čimer kosimo; to, s čimer pišemo; to, s čimer brišemo; to, s čimer režemo; to, s čimer zibamo; to, s čimer vozimo
- jedilnica, kuhinja, učilnica, drsališče, stanovanje, pesišče
- to, kjer čakamo; to, kjer se igramo; to, kjer se umivamo; to, kjer spimo; to, kjer kurimo; to, kjer lakiramo
- petje, setev, branje, ljubezen
- piješ; to, da voziš; to, da žanješ; to, da se vnameš
-

TVORJENKE IZ				
	2. naloge	5. naloge	7. naloge	9. naloge
a)	samostalnik	samostalnik	samostalnik	samostalnik
b)	iz glagola	iz glagola	iz glagola	iz glagola
c)	vršilec dejanja	predmet oz. sredstvo dejanja	prostor dejanja	dejanje

Skupno: besedna vrsta tvorjenk in vrsta besede, iz katere so tvorjene.

Različno: pomen tvorjenk.

12. učiteljica, fotografinja/fotografka, frizerka
Nekaj teh tvorjenk nima ustreznice za osebo ženskega spola.
13. Matejka, nogica/nožica, deščica, Polonca, striček, usteca/ustka, knjigica/knjižica, ušesca/ušeska
14. breskev, majhna/ljuba stvar, majhno/ljubo dete, majhna vrata
15. listje, cvetje, sadje, gorovje
16. slovenščina, prekmurščina, smrekovina, jabolčnik
17. Tržačan/Tržačanka, Belokranjec/Belokranjka, Gorenjec/Gorenjka, Kraševac/Kraševka, Italijan/Italijanka, Francoz/Francozinja, Evropec/Evropeljka, Azijec/Azijka, Afričan/Afričanka, meščan/meščanka, vaščan/vaščanka

18.

TVORJENKE IZ		
	12. naloge	13. naloge
a)	samostalnik	samostalnik
b)	iz samostalnika	iz samostalnika

TVORJENKE IZ			
	15. naloge	16. naloge	17. naloge
a)	samostalnik	samostalnik	samostalnik
b)	iz samostalnika	iz pridevnika	iz samostalnika

Vsi so samostalniki, tvorjeni so pa iz samostalnika (12., 13., 15. in 17. naloga) in pridevnika (16. naloga).

19. belec, domišljavec, bolnik, starec
belka, domišljavka, bolnica, starka
20. ta, ki je ubog; ta, ki je bogat; ta, ki je divji; ta, ki je velik; ta, ki je tuj; ta, ki je len
21. starost, zanimivost, naglica, redkost, lenoba, velikost
22. visok; to, da si drugačen; to, da si ozek; to, da si mlad; to, da si zdrav; to, da si hvaležen
- 23.

TVORJENKE IZ		
	19. naloge	21. naloge
a)	samostalnik	samostalnik
b)	iz pridevnika	iz pridevnika
c)	nosilec lastnosti	lastnost

Skupno: besedna vrsta tvorjenk in vrsta besede, iz katere so tvorjene.

Različno: pomen tvorjenk.

24. dobrovoljen, radodaren, dobrasrčen, resnicoljuben, svojeglav, samoljuben
pridevniki
25. ima temne lase; tak, ki ima rdeča lica; tak, ki ima modre oči; tak, ki rad živi; tak, ki ima slabo kri; tak, ki traja celo leto

26. A) dežnik, nogavica, zidak, nesramnost, naočniki, psiček
V besedi *dežnik* se skriva beseda *dež*; nogavica – noga; zidak – zid; nesramnost – sram; naočniki – oko; psiček – pes
- B) brivec, vodja, voznik, govorec, lovec, pisatelj
- C) ta, ki toči; ta, ki voli; ta, ki orje; ta, ki nosi pisma; ta, ki gleda zvezde; ta, ki je; ta, ki kuri; ta, ki kroji; ta, ki vodi delo; ta, ki seka kamne
- Č) igralka, prevajalka, tkalka, prodajalka, pevka, govorka
- D) brivnik/britev, mehčalo/mehčalec, črpalka, strašilo, letalo, budilka
- E) lovišče, gostišče/gostilna, balinišče, parkirišče, krožišče, pokopališče
- F) britje, pisanje, košnja, zaposlitev, želja, molitev
- G) to, da rediš; to, da prosiš; to, da jezdiš; to, da se jeziš
- H) arhitektka, študentka, kuharica, –, –, –
- I) gobček, zvežček/zvežič, okence, Petrček, domek, Lojzek, rokica/ročica, zajček, komolček, svižček, hlebček, sinček/sinko/sinek, srček, živalca, nogica/nožica, teliček
- J) majhna/ljuba streha, majhno/ljubo kolo, majhen/ljubi volk, majhen/ljubi oreh, majhen/ljubi otrok, majhen/ljubi novc
- K) grozdje, vejevje, otočje, hribovje
- L) hrastovina, francoščina, doljenščina, malinovec
- M) Moščan/Moščanka, Izolčan/Izolčanka, Istran/Istranka, Prlek/Prlekinja, Anglež/Angležinja, Grk/Grkinja, Čeh/Čehinja, Hrvat/Hratica, Turek/Turkinja, Zemljan/Zemljanka
- N) grobijan, suhec, duhovitež, debeluh
- O) je ubog; ta, ki je velik; ta, ki je bogat; ta, ki je tuj; ta, ki je divji; ta, ki je len
- P) ima modre oči; tak, ki je poln masti; tak, ki ima bose noge; tak, ki ima bister um; tak, ki ima golo glavo; tak, ki traja celo leto

6 Skupaj, narazen ali z vezajem?

1. Ena.
Posledico.
c
Dve.
NE
b
Ker ne izražata posledice.
Zato pišemo skupaj, kadar izraža posledico, narazen pa, kadar sta besedi predlog in kazalni zaimsek.
2. zato, za to, za to, zato, za to, za to, zato
3. Za kaj, Zakaj
Na prvo vprašanje bi odgovoril: *Za to, da ...*
Na drugo vprašanje bi odgovoril: *Zato, ker ...*
4. Nato, Na to
V prvi.
Kdaj?
b
Npr. Po tem odgovoru se je sošolka zresnila. Potem smo nadaljevali s pogovorom.
5. Natanko/čisto/točno.
Natanko.
na tanko, natanko
6. Ne v celoti/napol.
Napol.
napol, na pol
7. zato, Za to, po tem, Potem, Nato, Na to, na pol, napol, natanko, na tanko, predvsem, Pred vsem
8. Po barvi.
Oba.
a
c
Zelen z odtenkom modre barve.
9. rdečerjav ali rdeče rjav; vijoličnomoder ali vijolično moder
10. b
11. a
b
b
Svetlomoder ali svetlo moder.
Temnomoder ali temno moder.
12. narazen, zeleno moder, svetlo moder
13. Enobarvni.
b
Tretji. Prvi. Drugi.
Prvi krog je olivno zelen. Drugi krog je špinačno zelen.
Tretji krog je listnato zelen.

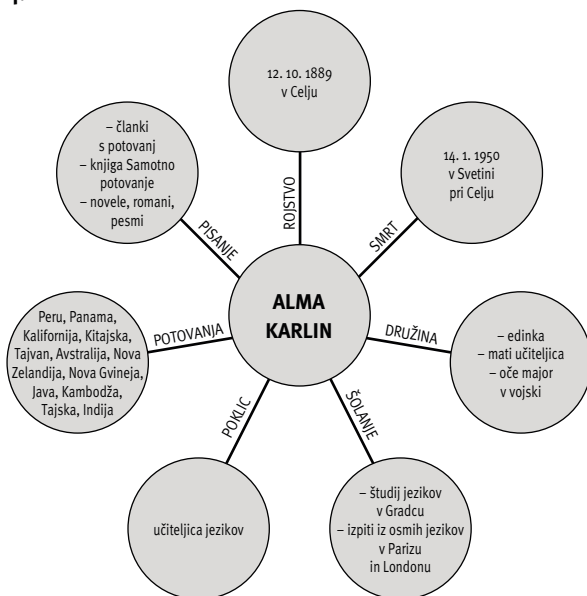
14. špinača, ločeno
15. kri, smaragd, čokolada, zlato; peščeno siv, sajasto črn, srebrno siv, opečnato rjav
16. Iz ene.
Iz dveh.
c
17. večbarven
18. Rdeče-rjav.
19. Oranžno-rumeno-zelen.
20. Leva.
Desna.
č
c
Leva srajca je rjavočrna ali rjavo črna. Desna srajca je rjavo-črna.
22. sive kot golob; sive, a ne svetlo, temveč temno; modre in sive; sive z odtenkom modre
23. Iz treh.
a
24. črno-beli (tj. črni in beli), angleško-slovenski (tj. angleški in slovenski), nemško-francoski (tj. nemški in francoski), vzgojno-izobraževalna (tj. vzgojna in izobraževalna), rdeče-zelena (tj. rdeča in zelena)
Pomeni *in*.
25. slovensko-nemško, kulturno-kongresno, prodajno-razstavnica, francosko-ruska, športno-rekreacijska, tekaško-pohodniška, dobrodelno-zabavna, alpinistično-raziskovalna, blagovno-trgovski
26. zeleno-črn, svetlorjav/svetlo rjav, vzgojno-varstveni, Osnovnošolci, vranje črne, Škofjeločan, Novogoričanka
27. a
b
b
b
V levi besedi je prva sestavina zapisana s črkami.
V desni besedi je prva sestavina napisana s števkami.
28. vezajem
29. Vezaj v drugi besedi pomeni *in*, v prvi besedi pa ne (v tej le povezuje sestavini iste besede).
30. petminutni, osemtedenski, dvestolitrski, šestmetrski, dvanajststopenjska, dvajsetkilogramski, sedemdesetletnik, devetletka
5-minutni, 8-tedenski, 200-litrski, 6-metrski, 12-stopenjska, 20-kilogramski, 70-letnik, 9-letka
31. 50-letnico, 14-dnevni, 90-odstotni, 100-vatni, 10-letno;
petdesetletnico, štirinajstdnevni, devetdesetodstotni, stovatni, desetletno
32. sedemnajstletnega, 450-letnico, desetodstotnim, 2-evrskem kovancu, 20-kilogramske

33. S števko.
Z vezajem.
b, c
b
34. števko, črko, vezajem
35. D-duru, TV-spored, B-kategorije, A-vitamina, e-pošti
36. TV-spored, DVD-predvajalnik, D-kategorije,
D-vitamina, E-molu
37. vitamina C

7 Prva znana slovenska popotnica

3. O Almi Maksimilijani Karlin.
...
Pomembnejši dogodki iz njenega življenja.
Z rojstvom.
Ker se življenje začne z rojstvom.
S smrtjo.
Ker se življenje konča s smrtjo.
Npr. potovanja, vrnitev v Celje ...
Da.
Nerazumljivo.

4.

Bistvene podatke.

Na črtah.

1. ROJSTVO, 2. DRUŽINA, 3. ŠOLANJE, 4. POKLIC, 5. POTOVANJA, 6. PISANJE, 7. SMRT

5. se je rodila, Bila je, se je učila, se je odločila, je postala, je opravila, se je začela, se je umaknila, se je vrnila, se je odpravila
V 3. osebi ednine in v pretekliku.
Preteklik.
Ker besedilo govori o dogodkih iz preteklosti.
6. življenjepis
8. Da.
V njem so predstavljeni pomembnejši dogodki iz življenja Jožeta Tomažiča.
Jože Tomažič.
Svoje.
Glagoli so v 1. osebi ednine.
V 1. osebi ednine in v pretekliku.
Vse, razen SMRT.
Pisec življenjepisa še živi.
ROJSTVO, DRUŽINA, ŠOLANJE, DOSEŽKI, PROSTI ČAS.
9. Podatke bom moral časovno urediti.
Po letnicah.
ROJSTVO, DRUŽINA, ŠOLANJE, DOSEŽKI.
Npr. Rodil sem se 13. 7. 1994 na Jesenicah. Mama Ana je gospodinja, oče Martin je strojnik. Imam dve sestri. V letih od 2000 do 2007 sem obiskoval osnovno šolo Matije Čopa v Kranju. L. 2009 sem osvojil zlato Vegovo priznanje. Istega leta sem osvojil tudi naslov mladinskega prvaka v judu. V šol. l. 2009/10 sem se vpisal v Gimnazijo Kranj.
11. O Almi Maksimilijani Karlin.
NE
Ker se besed v zaporednih povedih ne ponavlja.
Po tem, da se v predelanih odstavkih v vsaki povedi ponavljajo iste besede (Alma Maksimilijana Karlin).
Slabša.
Ker se po nepotrebnem ponavljajo iste besede.
13. A) O Primožu Trubarju.
B) c
Pisec prvega besedila ocenjuje/presoja Trubarjevo ravnanje, pisec drugega besedila pa predstavlja bistvene podatke iz njegovega življenja.
DA
Glagoli so v pretekliku.
DA
Ker obe besedili govorita o osebi, ki več ne živi.

C) Npr. France Prešeren se je rodil 3. 12. 1800 v Vrbi na Gorenjskem v kmečki družini, materi Mini in očetu Šimnu. Od l. 1808 do l. 1812 je bival pri stricu Jožefu Prešernu, duhovniku na Kopanju blizu Grosupljega. V letih 1810–1812 je obiskoval ljudsko šolo v Ribnici, od l. 1812 do l. 1813 pa ljudsko šolo v Ljubljani. Gimnazijo je obiskoval v letih od 1813 do 1820. Na Dunaju je študiral pravo od l. 1820 do l. 1828. Nato je štiri leta opravljal pripravništvo pri odvetniku Baumgartnu. L. 1832 je opravil sodno-odvetniški izpit v Celovcu. Od l. 1834 do l. 1846 je bil pripravnik pri odvetniku Chrobathu. Od l. 1846 je opravljal samostojno odvetniško službo v Kranju. Umrl je 8. 2. 1849 v Kranju.

ROJSTVO, DRUŽINA, ŠOLANJE, SLUŽBOVANJE, SMRT.

14. zanimivih obdobij, rodnem Celju, zanimivih predmetov, ljudskih šeg in običajev, Samotnem potovanju, dveh letih, odmevnih predavanj, krajšima postankoma
15. Alma Karlin ni prejela visokih honorarjev. Med drugo svetovno vojno se ji ni bilo treba preseliti v Belo krajino.
16. vrnit
vrniti
Nedoločnik.
c
17. prestat, premagovati, raziskovat
V tretji.
Ker je v njej glagol premikanja.
18. nedovršni, naučiti se; nedovršni, opraviti; dovršni, umikati; nedovršni, vrniti se
19. tisoč devetsto petinštirideset, enainšestdeset
- 20.

ZAIMEK	NANAŠALNICA	VRSTA ZAIMKA
njeni	Alma Karlin	svojilni
jim	predavanja	osebni
ji	Alma Karlin	osebni
zanje	predavanja	osebni

21. še
tudi
22. dom
b
Besedno družino.

23.

NASELBINSKO ZEMLJEPISNO LASTNO IME	VRSTNI PRIDEVNIK
Celju	celjski
Gradcu	graški
Parizu	pariški
Londonu	londonski

24. A) Iz dveh.
Iz dveh.
Iz dveh.
Iz treh.
- B) ji je umrl oče. Kdaj je umrl? – časovni
V Peruju so jo obtožili ... Koga ali kaj so obtožili? – predmetni
je spala oblečena in z bodalom pod blazino. Zakaj je spala? – vzročni
Doma so govorili večinoma nemško ... Kljub čemu so govorili? – dopustni
je objavljala svoje prispevke. Kje je objavljala? – krajevni
Ni mi jasno ... Kdo ali kaj ni jasno? – osebkov
bi verjetno še potovala. V katerem primeru bi potovala? – pogojni
- C) Ko je bila Alma stara 13 let, je morala prestat hude ortopedske operacije. Bolečine je premagovala tako, da se je učila tujih jezikov. Da bi se dobro pripravila na potovanja, se je učila zemljepis, zgodovino in naravoslovje. Na Tajskem je obiskala Tajalce, lovce na človeške glave.
Dve.
Načinovni.
Bolečine je premagovala z učenjem tujih jezikov.
Časovni.
S 13 leti je morala Alma Karlin prestat hude ortopedske operacije.
- Č) Npr. Alma Karlin je potovala po svetu, ker so jo zanimali tuji kraji in običaji.
Alma Karlin je potovala po svetu, da bi odkrivala tuje kraje.
- D) Ker so jo bolele noge, je največ časa preživela doma. Preživljala se je tako, da je prevajala. Medtem ko/Ko je študirala, je šest mesecev preživela v Parizu. Ko se je vrnila domov, je v svojem stanovanju uredila zbirko etnološkega gradiva.
- E) Denarja za svoje prispevke večinoma ni dobivala, kljub temu da so bili ti zelo zanimivi. Odločila se je za pot v Južno Ameriko, namesto da bi odšla na Japonsko. Vedno jo je srečno odnesla, kljub temu da je bila izpostavljena mnogim nevarnostim.
25. list papirja; list z drevesa; del zemeljskega površja; razgledanost; odnose; napaka; rastlina; pripomoček Večpomenska.
Ima več pomenov, npr. rastlina in pripomoček.
26. zelo majhnemu moškemu podobno bradato bitje; poreden, neugnan otrok; ustanova za varstvo in vzgojo najmlajših otrok; koritasta priprava, v katero se daje krma za živino; močen veter, navadno ob neurju; hrup, nemir; razkošneje grajene hiše z vrtom; orodje z roglji in dolgim držajem za zajemanje, premetavanje trave, gnoja

27. gost – ozki o; gost – široki o; tema – ozki o; tema – polglasnik; vodi – ozki o; vodi – široki o; mora – široki o; mora – ozki o

Besede se pišejo enako, izgovarjajo pa različno. Različen je tudi njihov pomen.

28. ranljivo, občutljivo mesto; zadnje delo; Amerika; težko rešljiva naloga; brezuspešno, neuresničljivo delo

29. bog, bok; pot, pod; rog, rok; strok, strog; slog, slok; rop, rob

8 Prva priznana slovenska slikarka

1. O Ivani Kobilca.

ROJSTVO, ŠOLANJE, BIVANJE, POKLIC, DELO, SMRT

Rodila se je 1861 v Ljubljani.

Šolala se je v Ljubljani in Münchnu.

Živela je v Ljubljani, Münchnu, Parizu, Firencah, Sarajevu, Berlinu.

Bila je slikarka.

Dela: Likarice, Poletje v travi ...

Umrla je leta 1926 v Ljubljani.

Bistveni podatki.

Ne.

Navedeni so le objektivni podatki.

Da.

V njem so predstavljeni najpomembnejši dogodki iz življenja osebe od rojstva do smrti.

V leksikonih.

Da je kratek.

Ne.

Ker naslovnik ne bi dobil dovolj podatkov, pomembnih za sprejem/štipendijo.

2. Pisec pripoveduje o življenjski poti osebe od njenega rojstva do smrti oz. do sedanjega trenutka. So objektivna besedila. Povedi so časovno povezane. Glagoli so načeloma v pretekliku.

3. Tema je ista.

Besedilo iz te naloge vsebuje nekaj več ključnih besed (npr. DRUŽINA, ZAPOSILITEV).

To besedilo vsebuje tudi manj pomembne podatke.

Povedi so časovno povezane v obeh besedilih.

Glagoli so v obeh besedilih v pretekliku.

Besedilo iz te naloge vsebuje tudi subjektivne prvine. Ne.

V besedilu niso navedeni le bistveni podatki, v njem so tudi subjektivne prvine.

4.

ČAS	KRAJ	DOGODEK
1861	Ljubljana	
1877		ogledi v galerijah
1889		razstava
	Pariz	bivanje med znamenitimi umetniki
1894		spoznavanje mesta
1897–1905		stenske poslikave
1906	Ljubljana	
1906–14	Berlin	
1918–26		
	Ljubljana	smrt

5. Ni jim bila naklonjena.

Ker je Ivana Kobilca za začetnicama skrivala svoj spol.

...

V Ljubljani se je rodila, šolala, razstavljala svoja dela, službovala, bivala in umrla.

Na Dunaju je spoznala dela znamenitih slikarjev, v Münchnu je študirala in se družila z znanimi evropskimi slikarji, prav tako v Parizu, spoznavala je lepoto Firenc, v Sarajevu se je lotila tudi stenskega slikarstva in v Berlinu portretirala znane osebnosti. Cvetlična tihožitja. Ljudje niso več naročali portretov, temveč so se raje fotografirali.

S slikanjem in poučevanjem.

6. kdor izdeluje oblačila iz krzna; kdor izdeluje/ popravlja lesene dele vozov; kdor popravlja dežnike; kdor zna kaj strokovno narediti; ženska, ki pije kavo; ženska, ki lika; umetniška upodobitev obraza; slika, na kateri so upodobljeni negibni predmeti, živali ali rastline

7. A) ...

Jakob.

Aljaž.

C) Aljaževa življenjska pot.

V besedilu so predstavljeni dogodki iz življenja Jakoba Aljaža od rojstva do smrti.

Ne.

Dogodki niso pravilno razvrščeni.

1, 9, 13, 14, 10, 2, 4, 15, 3, 8, 5, 6, 11, 7, 12

Č) Že kot gimnazijec je planinaril na Blegoš, Kum, Krvavec, Storžič. Kasneje se je velikokrat povzpел na Triglav.

Napisal je Spomine.

Uglasbil je veliko pesmi, npr. Oj, Tigrav, moj dom; Gregorčičevo Oj, z bogom, ti, planinski svet ...

Npr. Kupil je vrh Triglava, zgradil je stolp na vrhu Triglava, postavil je planinske domove/koče/zavetišča okrog Triglava.

...

Zavrh pod Šmarno goro – rojstvo; Smlednik – osnovna šola; Ljubljana – gimnazija; Dunaj – študij jezika; Ljubljana – študij teologije; Tržič – ravnateljstvo v štirirazrednici; Dobrava pri Kropi – župnikovanje; Dovje – župnikovanje in smrt

D) Na pomembnost in objektivnost podatkov.

Besedilo o Jakobu Aljažu je precej subjektivno obarvana pripoved o njegovem življenju.

8. V prvi.

Dobesedni navedek izjave Ivane Kobilce.

Pisec prve povedi je dobesedno ponovil izjavo Ivane Kobilce. Pisec druge povedi je obnovil izjavo Ivane Kobilce.

V prvi povedi je premi govor. V drugi povedi je odvisni govor.

Prvi del prve povedi (tj. pred dvopičjem) imenujemo spremni stavek. Drugi del prve povedi (tj. za dvopičjem) imenujemo dobesedni navedek.

Kdo je rekel in kdaj.

Kaj je rekel.

9. "Ali greš z menoj v kinoteko?" je Maja vprašala Mateja.

Mateja je zanimalo: "Kaj pa predvajajo?"

"Ko zorijo jagode," mu je odgovorila Maja.

"O, seveda grem!" je vzkliknil Matej.

10. Učiteljica je naročila Maji, da mora violino vaditi vsak dan najmanj pol ure.

11. Dedka sem vprašal: "Kateri inštrument najraje poslušam?"

Odgovoril mi je: "Harmoniko."

Še naprej sem drezal vanj: "Ali morda ne poslušam raje kitare?"

Dedek je pribil: "Ne!"

12. "Kako krasno jutro!" je vzkliknil Jan, ko je odprl okno.

"Res, ravno pravi dan za izlet," je prikimala mama.

"Pa pojdemo!" je navdušeno zaklical Jan.

"Kam bi jo mahnil?" je vprašala mama.

13. Mark Twain se je pohvalil očetu: "Oče, drugi najboljši dijak v razredu sem."

"Kaj? Ali te ni sram? Moral bi biti prvi!" se je razjezil oče.

Marka je očetova kritika ganila, zato se je še več učil in res postal najboljši učenec v razredu.

Že na vratih je zavpil: "Oče, najboljši v razredu sem!"

"No, to je pa lepa šola, da si lahko postal najboljši dijak," je zagodrnjal oče.

Obiščem in uživam

1. Da.

Ponavljanje iste besede oz. besedne zveze v drugi povedi.

Ivana Kobilca, Gamsi, Niti, Skisano mleko

2. Ivana Kobilca je l. 1894 obiskala Firenze in uživala je v njihovi lepoti. Gamsi se že ob najmanjšem šumu splašijo in zbežijo. Kosmiče stehajo in zapakirajo. Niti pobarvajo in zvijejo v klobčiče. Skisano mleko postane grudičasto in spremeni okus.

in, in, in, in, in

c

3. in, ter, pa, in, ter, pa

Da.

...

b

4. in, pa, ko, ker

in, pa

Vstaviti vejico.

5. Npr. Svetilko položi na dno steklenice in pokrij s kartonom. Folija ne prepušča vetra in ohranja toploto. Sove se odpravijo na nočni pohod in lovijo majhne glodavce. Pripeljali smo se do gozdčka pa obuli škornje.

6. Npr. Fantje so odkrili njegovo laž in odšli od njega. Učenci so napisali spise in jih oddali učitelju. Tone je vstal od mize in zapustil sobo. Na izletu smo se ustavili na Vrhniku in si ogledali muzej.

7. pa, pa, pa

Veznik *pa*.

NE

Veznika *in* in *ter* stojita vedno na začetku novega stavka, veznik *pa* pa ne.

Ne samo počivamo, temveč tudi delamo

1. Dve.

Peter hitro bere in lepo piše. Divji petelin udarja s krili in lepo poje. Aleš dobro smuča in skače na smučeh. Pravi planinci redno jedo in veliko pijejo.

2. Peter ne le hitro bere, temveč tudi lepo piše. Divji petelin ne le udarja s krili, temveč tudi lepo poje. Aleš ne le dobro smuča, temveč tudi skače na smučeh. Pravi planinci ne le redno jedo, temveč tudi veliko pijejo.

3. Kolesarji se ne poškodujejo le na cestah, temveč tudi na pločnikih. Kamenja ne prožijo le ljudje, temveč tudi živali. Topla oblačila morate imeti v nahrbtniku ne le pozimi, temveč tudi poleti. Ob nevihti ste v nevarnosti ne le na grebenih, temveč tudi v bližini osamelih dreves.
ne le – temveč tudi
č
4. V gledališču si nismo ogledali samo lutkovne igrice, temveč smo prejeli tudi priznanja za svoje risbe. Opis osebe lahko napišemo ne le z roko, temveč ga lahko natipkamo tudi na računalnik. Na Triglav pridete ne samo iz Vrat, ampak se nanj lahko povzpnete tudi z Rudnega polja. Gradnja Opere se je ne le zavlekla, temveč se je tudi podražila. Taborniki poleti hodijo ne le na pohode, ampak sodelujejo tudi na tekmovanju ribičev.

9 Kaj meniš o ...?

3. premiera – prva predstava gledališkega dela; dramatisacija – prozno/pesniško delo, predelano, spremenjeno v dramsko; režiser – umetniški vodja gledališke/filmske predstave; protagonist – vsaka od glavnih oseb v gledališkem ali literarnem delu; ironija – posmehovanje; naivnost – zaupanje zaradi svoje neizkušnosti, nerazsodnosti; distanca – razdalja; debilnost – lažja stopnja duševne nerazvitosti; negativec – kdor je predstavljen negativno (v slabi luči), kdor na vse okrog sebe gleda negativno; kič – okrasni predmet brez umetniške vrednosti; karikatura – izmaličena, popačena podoba česa; karakterizacija – navajanje lastnosti (oseb); afektivnost – vznemirjenost, čustvena razvnetost
Prevzete.
V slovenščino so prišle iz drugih jezikov.
4. Slavko Pezdir.
Bralcem časopisa Delo.
O gledališki predstavi.
V besedilu so omenjeni režiser, igralci, dramaturg, scenograf, kostumograf, lektor, skladatelj.
Matilda.
Roald Dahl in Desa Muck.
Roald Dahl je napisal literarno delo, Desa Muck pa je avtorica dramatisacije.
V Prešernovem gledališču v Kranju, 13. novembra.
Eno uro.
NE

6. č
7. c
č
Subjektivno.
Sporočevalec izraža svoje mnenje o gledališki predstavi.
Avtorica dramatisacije je sledila Dahlovi zgodbi, iz katere je spretno izbrala prizore, najznačilnejše za delo. V dogajanje je domiselno vključila sodobni svet podjetništva.
Scenografka je sceno uspešno gradila na nasprotju med kičasto barvitostjo meščanskega stanovanja in dolgočasno sivino šolske učilnice.
Obleke nastopajočih so same po sebi spregovorile o značajskih potezah posameznih likov.
Režiser je uspešno gradil na nasprotjih tudi značajske poteze protagonistov.
Izbor glasbe je izviran.
Glavna igralka je odlično zaigrala zahtevno vlogo Matilde, njen lik je gradila na nasprotju bistrumne, a telesno šibke deklice.
Igralka je prepričljivo odigrala vlogo Sivke.
Gregor Čušin je s primerno ostrino zaigral materialno požrešnega očeta, Matjaž Višnar pa je v vlogi matere odlično odigral izumetničen ženski lik.
Učiteljico je dobrodušno odigrala Draga Potočnjak.
Hvali jo.
8. hvali, ocenjuje, priimkom, množičnih
9. Sedem.
Vesna Slapar – Matilda, Saša Mihelčič – Sivka, Rok Vihar – Rafko, Marijana Breclj – Volovškarica, Gregor Čušin – podjetnik, Matjaž Višnar – Matildina mama, Draga Potočnjak – Medica
DA
Mamo je odigral igralec.
10. 2, 5, 6, 7, 1, 3, 4
b
b
11. 1, 5, 7, 3, 2, 4, 6
12. ...
13. poučevati koga, svetovati komu; veseliti koga
V okvirčku sredi besedila.
Staršem.
Da bi razmišljali o vzgoji otrok, o času, ki ga preživijo z njimi, o potrošništvu ipd.
Otrokom.
Da bi uživali v dogodivščinah nadarjene deklice in njenih vrstnikov.
Da bi bralci časopisa takoj vedeli, komu je predstava namenjena ter kako naj bi učinkovala na starše in otroke.

14. B) M. N. K.

Knjigo *Naše drevesne vrste*.
 Marjan Kotar in Robert Brus.
 Gozdarska strokovnjaka.
 Knjiga je strokovna.
 Slovenska matica.
 Leta 2000.
 V Ljubljani.
 320.
 Format 21 x 26 cm, trda vezava s ščitnim ovitkom.
 O drevesnih vrstah, prikazuje uporabnost lesa,
 vlogo drevesnih vrst, govori o kulturi, zgodovini,
 etnologiji itd.
 Enainsedemdeset.
 Zunanost, razmere, v katerih uspeva, uporaba v
 zdravilstvu in kuhinji.
 Vzbuditi v bralcih ljubezen do gozda.
 DA
 Avtor napiše, da je knjiga "prijetno presenečenje".
 Da je v njej mnogo več kot zgolj opis drevesnih vrst
 in da je poljudna.
 Ker knjiga presega tovrstno literaturo pri nas.

17. lepši, najlepši; bogatejši, najbogatejši; neumnejši,
 najneumnejši; bolj priden, najbolj priden;
 bojazlivejši, najbojazlivejši; boljši, najboljši

18.

SAMOSTALNIK	SPOL	ŠTEVILO	SKLON
negativca	moški	dvojina	imenovalnik
predstavi	ženski	ednina	mestnik
podjetnika	moški	dvojina	imenovalnik
požrešnosti	ženski	ednina	mestnik
norme	ženski	množina	tožilnik

19. poduk, veselje, izreka, bistrumnost

20.

PRIDEVNIK	VRSTA
kranjskem	vrstni
knjižno	vrstni
britanskega	vrstni
lepo	lastnostni
pridno	lastnostni
Matildino	svojilni

OSNOVNIK	PRIMERNIK	PRESEŽNIK
mład	mlajši	najmlajši

21.

GLAGOL	OSEBA	ŠTEVILO
so uprizorili	3.	množina
je prispeval	3.	ednina
je odigrala	3.	ednina
sta pobegnili	3.	dvojina

VID	NAKLON	ČASOVNA OBLIKA
dovršnik	povednik	preteklik
dovršnik	povednik	preteklik
dovršnik	povednik	preteklik
dovršnik	povednik	preteklik

22. **ostro** – načinovni; **neslavno** – načinovni; **skrbno** –
 načinovni; **Otroško** – načinovni
 23. **izvirna** – pridevnik med predlogi; **njena** – zaimек med
 vezniki; **požrešnost** – samostalnik med medmeti;
začetek – samostalnik med členki

Priporočaj ali odsvetuješ?

- a, d
ali, ali
 c
 NE
- Prihodnjo zimo bomo smučali na Kaninu ali potovali
 po Italiji.
 Oglejte si blejski grad ali pa se odločite za veslanje
 po jezeru.
 Tableto pogoltnemo celo ali pa jo zdrobimo.
 Včasih so ljudje potovali peš ali pa so jahali na konju.
- Npr. se včlani v smučarski klub.
 mu sporoči po elektronski pošti.
 si oglejte dokumentarni film.
 boš samo gledal?
 boste smučali brez nje?
- Mile Klopčič je bil rojen v Franciji, umrl pa je v
 Ljubljani. – zaporednost
 Preberi knjigo Cvetje v jeseni ali si oglej film. – izbira
 Nisem kupil samo znamke, temveč sem izbral tudi
 novo razglednico. – stopnjevanost
 Otroci se v vodi radi škropijo in potaplajo. –
 sočasnost
 List položi med pivnika ali ga odnesi na balkon. –
 izbira
 Gozd nam ne nudi le obilice kisika, temveč tudi daje
 zavetje malim in velikim živalim. – stopnjevanost

Sklepam in pojasnujem

1.

SKLEP/TRDITEV	POJASNILO/DOKAZ
Bohinjsko jezero je večje od Blejskega.	Bohinjsko jezero meri 3,3 km ² , Blejsko pa 1,5 km ² .
Postojnska jama je naša najdaljša kraška jama.	Postojnska jama je dolga 19.555 m.
Mangartsko sedlo je najvišji slovenski cestni prelaz.	Je na višini 2.055 m.
Izola je večja od Brežic.	Izola ima 4.000 prebivalcev več kot Brežice.
V Sloveniji živi več Madžarov kot Italijanov.	Madžarov je okoli 8.500, Italijanov pa okoli 3.000.

2. saj, saj, saj, saj, saj, saj

Veznik saj.

d

3. d

namreč

DA

4. ker, saj, ker, saj

Aleš ni opravil vozniškega izpita, ker je zapeljal skozi

rdečo luč. Zakaj Aleš ni opravil vozniškega izpita?

Aleš ni opravil vozniškega izpita, saj je žalosten

in potr. Po čem sklepaš, da Aleš ni opravil

vozniškega izpita?

Vesna je zaljubljena v Boruta, ker je prijazen fant.

Zakaj je Vesna zaljubljena v Boruta?

Vesna je zaljubljena v Boruta, saj mu nenehno

telefonira. Po čem sklepaš, da je Vesna zaljubljena v Boruta?

5. torej, torej, torej, torej

Veznik torej.

Z veznikom *torej* izražamo sklep/trditev.

vzrok – ker; pojasnilo/dokaz – saj; posledica – zato

6. Npr. stane 1,5 evra, kornet pa 2 evra.

tehta 1,5 kg, štruca pa 1 kg.

je edini osvojil srebrno Vegovo priznanje.

je visoka 160 cm, Sonja pa 165 cm.

7. je deklic več kot dečkov.

je učbenik obsežnejši.

je delovni zvezek cenejši.

želi več učencev igrati košarko.

8. Triglav je visok 2.864 m, torej je najvišja slovenska gora. Bohinjsko jezero meri 3,3 km², Blejsko pa 1,5 km², torej je Bohinjsko jezero večje od Blejskega. Postojnska jama je dolga 19.555 m, torej je naša najdaljša kraška jama. Mangartsko sedlo je na višini 2.055 m, torej je najvišji slovenski cestni prelaz. Izola ima 4.000 prebivalcev več kot Brežice, torej je

večja od Brežic. V Sloveniji živi okoli 8.500 Madžarov in okoli 3.000 Italijanov, torej je Madžarov več kot Italijanov.

9. Grintovec je višji od Skute, saj je visok 2.558 m, Skuta pa 2.532 m. Rok je manjši od Primoža, saj je Primož visok 182 cm, Rok pa 154 cm. Ljubljana je največje slovensko mesto, saj v njej živi okoli 350.000 ljudi. Cerkniško jezero je največje slovensko jezero, saj je večje od Bohinjskega.

10. saj, torej, torej, torej, saj

11. Okno je razbil vaš Tonček, saj je v mojo sobo padla njegova žoga. – pojasnilo

Maja je premagala vse tekmovalke, torej je

zmagovalka. – sklep

Skleda je prazna, torej si pojedel ves sladoled. – sklep

Zima že trka na vrata, saj sneži. – pojasnilo

V mojo sobo je padla Tončkova žoga, torej je okno razbil vaš Tonček. Maja je zmagovalka, saj je premagala vse tekmovalke. Pojedel si ves sladoled, saj je skleda prazna. Sneži, torej zima že trka na vrata.

12. Besede *zdravnik*, *pozdraviti* in *zdravilo* so iz iste besedne družine, saj imajo isti koren. Ali bomo vedrili v koči ali bomo nadaljevali pot? Nismo le poslušali pravljice o Vilenici, temveč smo si jama tudi ogledali. Kupil sem knjigo o koliščarjih in jo uporabil za govorni nastop pri zgodovini.

10 Kako se pride od nas do vas?

3. Pot iz Ljubljane do Podsmreke.

Da bi spoznali kraje, v katerih so bili rojeni trije veliki slovenski pisci (Primož Trubar, Fran Levstik, Josip Stritar) in drugi kulturni delavci.

Literarni trikotnik.

Ker so bili na tem ozemlju, ki ima obliko trikotnika, rojeni Trubar, Levstik in Stritar.

V Ljubljani.

V Podsmreki.

Štirje.

Turjak, Rašica, Knej, Kaplanovo.

Na Turjaku je starodavni grad. Na Rašici je Trubarjeva rojstna hiša. V Kneju zaviješ levo. V Kaplanovem zaviješ pri starem mlinu levo.

4. Navedene so faze/koraki poti.

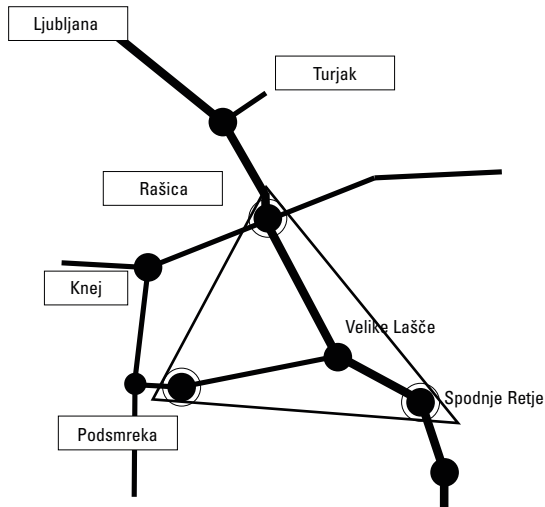
Ne.

Ker koraki niso pravilno razvrščeni.

Korake moram pravilno razvrstiti.

7, 3, 1, 6, 8, 5, 2, 4, 9

5.

6.

GLAGOL	OSEBA	ŠTEVILO	ČAS
se odpelješ	2.	ednina	sedanjik
se ustaviš	2.	ednina	sedanjik
si ogledaš	2.	ednina	sedanjik
nadaljuješ	2.	ednina	sedanjik
se pelješ	2.	ednina	sedanjik
si ogledaš	2.	ednina	sedanjik
zaviješ	2.	ednina	sedanjik
se pelješ	2.	ednina	sedanjik
zaviješ	2.	ednina	sedanjik
se pripelješ	2.	ednina	sedanjik

V 2. osebi ednine in v sedanjiku.

7. c

8. poti, opis, korake/faze, sedanjiku, 2., 1., množine

9. ... se napotimo ... pridemo ... zagledamo ... pridemo ... pridemo ... ustavimo ... stopimo ... zagledamo ... krenemo ... (nas) zavijemo ... zagledamo ... Da.

10. 3, 2, 1

c

Napisal je prvi slovenski knjigi.

Tu so bili rojeni pomembni slovenski pisatelji, ki so v svojih delih izhajali iz slovenskega naroda oz. slovenskega jezika.

Na vrhu stolpa je vzdana kamnita plošča.

hrib

13. Četrty in peti.

V obeh odlomkih so navedeni koraki poti iz izhodišča do cilja.

Prvi.

Planinska koča.

16. c

c

17. b

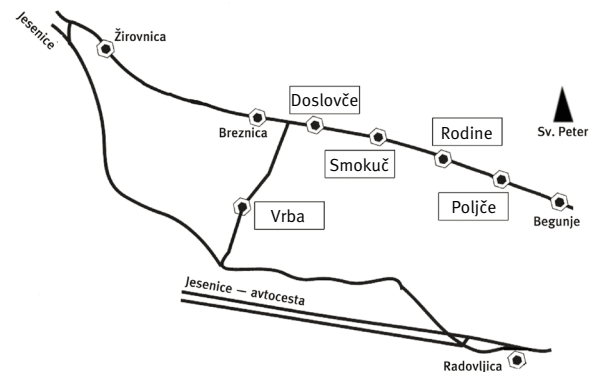
18. V Begunjah.

V Vrbi.

Ker so se tu rodili znani slovenski možje.

Po Gorenjski.

19.

3, 5, 6, 2, 1, 4

Vrba, Č, 5 (France Prešeren, Zdravljica)

Doslovče, C, 4 (Fran Saleški Finžgar, Pod svobodnim soncem)

Žirovnica, D, 2 (Matija Čop, Slovenska abecedna vojna)

Rodine, B 1 (Janez Jalen, Bobri)

Breznica, A 3 (Anton Janša, Podvuzhenje sa vsse zhebellarje)

20. Po poti kulturne dediščine

21. Vrba.

Ker je rojstni kraj Franceta Prešerna.

Prešemova rojstna hiša, cerkva svetega Marka, kip Franceta Prešerna.

22. V Žirovnici je bil rojen Anton Janša.

Na Stolu je rojstna hiša Janeza Vajkarda Valvasorja.

Cerkev v Vrbi je bila zgrajena v 15. stoletju.

Cerkev v Vrbi je posvečena sv. Janezu.

23. V cerkvi na hribu Sv. Peter.

Ovčar Marko, Bobri, Trop brez zvoncev.

Tomo Zupan.

Da je bil ljubitelj in zbiratelj Prešermovih del in literature o Prešernu.

NE

Živeli so v skromni kajži.

Pri Ribiču.

Nadškof Anton Vovk.

NE

Ker je izdelal prvi kip Prešerna.

France Prešeren.

O Vrba (Sonetje nesreče).

200.

24. a

Ker se potovanje po tej poti lahko večkrat ponovi.

V pretekliku.

Ker pripovedujejo o preteklih dogodkih.

25. Č, C, A, D, B

26. a

27. 3, 1, 2

28. 1 DOMAČIJA, 2 LOPA, 3 KAŠČA, 4 KAJŽA

Lopa.

č

29. tu

Turjak; dolinice, ki jih obkrožajo zeleni holmi z belimi cerkvicami (dvakrat).

30.

SAMOSTALNIK	SPOL	ŠTEVILO	SKLON
obzidje	srednji	ednina	tožilnik
vrha	moški	ednina	rodilnik
stolpa	moški	ednina	rodilnik
plošča	ženski	ednina	imenovalnik
podobo	ženski	ednina	orodnik
tura	moški	ednina	rodilnik
napis	moški	ednina	imenovalnik
jeziku	moški	ednina	mestnik

31. c

č

32. Kakšno? Pridevnik.

Kako? Prislov.

33.

LASTNA IMENA BITIJ	ZEMLJEPIŠNA LASTNA IMENA	STVARNA LASTNA IMENA
Zajc	Selo	Ovčar Marko
Anton Vovk	Karavanke	O Vrba
Janez Jalen	Poljče	Trop brez zvoncev
Anton Janša	Stol	Bobri
Tomo Zupan	Sv. Peter nad Begunjami	Slava vojvodine Kranjske
Jernej	Vrba	Po poti kulturne dediščine

Vem, toda ne povem

1. Npr. vendar, ampak, toda, vendar, a, vendar

NE

toda, a, vendar, ampak, pa

č

2. ...

c

3. Včeraj se je učil do polnoči, vendar/a ... še vedno ne zna vsega. Zdravnica mi je predpisala sirup, vendar/a ... sem pozabil nanj. Andrej Petek ima gledališki

abonma, toda ogledal si je samo prvo predstavo.

Planinci so se zjutraj odpravili proti Krnu, vendar niso prišli na vrh. Tone bi rad lovil postrvi, ampak nima ribiškega dovoljenja.

4. a, b, c, e, g

a) Vse ve, ampak nam noče ničesar povedati.

b) Bil sem utrujen, vendar nisem šel spat.

c) Mama mi je pametno svetovala, pa je nisem ubogal.

e) Iskal je zaklad, toda ni ga našel.

g) Bilo ga je strah, vendar tega ni pokazal.

5. vendar, temveč, temveč, vendar, temveč

6. ... težka, vendar ...; ...Trento, ampak ...; ... polovice, toda ...; ... zvezek, pa ...; ... dežuje, temveč ...

Priredno zložene povedi

1. Sedem.

Enajst.

POVED	ŠTEVILO STAVKOV
1.	1
2.	1
3.	2
4.	2
5.	2
6.	1
7.	2

NE

V povedi *Kadar le more, poprime tudi za fotografski aparat* iz 1. stavka ne moremo tvoriti samostojne povedi.

Podredno.

poprime tudi za fotografski aparat

Kdaj poprime tudi za fotografski aparat?

Časovni.

Iz Velenja je odšel na študij v Ljubljano in se nato ustalil na Gorenjskem. V prostem času se spoprijema s stenami ali drvi s kolesom po gorah. Svoje najboljše fotografije je obogatil z besedilom Igorja Škamperleta in jih izdal v knjigi Lastovičji let.

DA

Iz Velenja je odšel na študij v Ljubljano. Nato se je ustalil na Gorenjskem. V prostem času se spoprijema s stenami. S kolesom drvi po gorah. Svoje najboljše fotografije je obogatil z besedilom Igorja Škamperleta. Izdal jih je v knjigi Lastovičji let.

DA

Nista odvisna drug od drugega.

2. enakovrednih, odvisnega

3.

	POVED	VEZNIK
– zaporedni dejanji	b	in
– izbiro	e	ali
– stopnjevanje	d	ne le – temveč tudi
– pojasnilo/dokaz	f	saj
– sklep/trditev	č	torej
– nasprotje	a	temveč
– posledico	c	zato

4. priredno, izbiro, sklep/trditev, posledico; stopnjevalno, posledično
5. a) protivno, b) vezalno, c) posledično, č) sklepalno, d) stopnjevalno, e) ločno, f) pojasnjevalno
6. zato; posledica, posledično
a/toda/ampak; nasprotje, protivno
in/pa/ter; zaporedje, vezalno
ali; izbira, ločno
torej; sklep, sklepalno
saj; pojasnilo, pojasnjevalno
7. a, č, d, e, f, h, i

PRIREDNO ZLOŽENA POVED	VEZNIK	VRSTA PRIREDJA
a)	zato	posledično
č)	in	vezalno
d)	ne le – temveč tudi	stopnjevalno
e)	ali	ločno
f)	torej	sklepalno
h)	saj	pojasnjevalno
i)	vendar	protivno

11 Odprto 7.00–18.00

1. Pomišljaj.
Vezaj.
Pomišljaj.
Ne.
NE
DA
DA
DA
DA
DA
NE
DA
Pomišljaj je daljši od vezaja. Pomišljaja v tretji povedi ne moremo zamenjati z oklepajem.

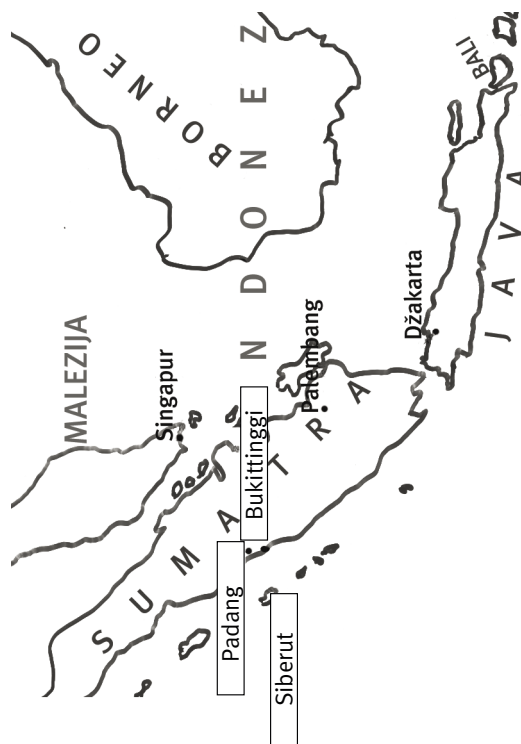
2. nekončno, dvodelen, nestičen, enodelni, stičen
3. č
č
a
4. predlogov
5. 200–220, 2–3, 25–30, 3–4, Ljubljana–Vrhnika
6. v letih od 2006 do 2010, od 800 do 3000, od Ljubljane do Zagreba, od 33 do 93, od 100 do 150
7. od 10.00 do 14.00/10.00–14.00; Ljubljana–Trebnje; 2001–2009; 34,00–41,70; Ježica–Brod
8. V, V, P, P, P, V
9. b, č, č, a
10. Ta obisk je potrdil dobre slovensko-kitajske stike. V Med božično-novoletnimi prazniki bomo smučali na Voglu. V
Ali so že zgradili železniško progo Trst–Divača? P Ljubljanska stolnica stoji na Ciril-Methodovem trgu. V
11. b
12. nestično
13. nedokončana beseda, nedokončana poved, nedokončana beseda
Stično so napisane zato, ker zaznamujejo nedokončano besedo; nestično so napisane zato, ker zaznamujejo nedokončano poved.
14. besedo, poved, stično
15. Veselim se, da ...
Rad te imam, ker ...
Nalogo bo dobil za prizadevno delo, požrtvovalnost ...
16. Mi o volku, volk iz ... gozda.
Kdor hitro da, dvakrat ... da.
Rana ura, zlata ... ura.
Ti očeta do praga ... , sin tebe čez prag.

12 Potovali smo in spoznavali

5. Družina (mama, oče in hči Maša).
Besedilo je v 1. osebi množine; trinajstletna Maša je posebej omenjena.
Južno Ameriko, Peru.
Amazonija.
Več kot šest dni.
Po reki Napo.
Je široka, mirna reka, pritok Amazonke.
S kanujem.

6. Verjetno dva.
Eden je snemal, drugi pa pripravil besedilo ob posnetkih.
7. Pripoveduje tudi o tem, kaj je v njih doživel.
Subjektivno.
Izraženo je avtorjevo osebno razmerje do teme.
Resnične.
Neumetnostno.
Besedilo prikazuje resnični svet in ima praktični namen; podatki v njem so preverljivi.
Prikazuje to, kar je videl in doživel na enkratnem potovanju.
Večina glagolov je v 1. osebi množine in v pretekliku.
Ker avtor prikazuje potovanje svoje družine.
8. c
9. potopis, 1., ednine, množine, pretekliku, subjektivno
11. V zelenem gaju.
12. tropski pragozd, reki Amazonki
13. 5, 1, 3, 4, 2
14. a, b, c, d, f, g, h, i, j, k
15. Šolo.
Z drevakom.
Bonbone in šolske potrebščine (zvezke in svinčnike).
Ker jih indijanski otroci nimajo dovolj.
Skromna, v njej so le mize in stoli.
Šest.
DA
Ker se (po Mašinem mnenju) radi izognejo delu na polju.
Nogomet.
16. A) a, c, č
B) b, c
C) a, b, c, č, d, e
Č) a, c, d
D) a
c
E) a
F) flora
favna
Prevzeti.
Iz latinščine.
G) Mesojede rastline.
19. Drugo in tretje besedilo.
22. Bralcem, ki jih zanimajo potovanja.
V časopisu Delo.
Matej Špenko.
Javno.
Namenjeno je širši javnosti; objavljeno je bilo v časopisu.
23. d
24. c
25. a, b, č, f

26. Na Siberutu.
V Indoneziji.

Padang je pristanišče. Siberut je otok. Bukittinggi je izhodišče piščevega potovanja.
Padang je na Sumatri.

27. 3, 6, 1, 4, 7, 5, 2
28. c
29. civilistov, civilizirala, civilu, civilizacijski, civilizacije
30. Ker živijo v pravem sožitju z naravo.
V zaključku.
Tri.
Filozofom.
Pesimistom.
Piščevo.
31. NE
Predstavil je Indonezijo, omenil enega od tamkajšnjih otokov in njegove nenavadne prebivalce.
DA
Da je potoval v pragozd na otoku, na katerega ljudje zelo redko zaidejo, in da je tam obiskal nenavadno ljudstvo.
DA
32. Da bi bil nazoren.
Kje je otočje in kje otok Siberut.
Igor Škof in Matej Špenko.
Napisano je ob fotografiji.
Način življenja nenavadnega ljudstva.

33.

GLAGOL	OSEBA	ŠTEVILO	ČASOVNA OBLIKA
smo se poslovili	1.	množina	preteklik
(smo) zabredli	1.	množina	preteklik
Stopali smo	1.	množina	preteklik
lovili smo	1.	množina	preteklik
(smo) se prevrnili	1.	množina	preteklik
Bili smo	1.	množina	preteklik
sta držala	3.	dvojina	preteklik
smo se vrnili	1.	množina	preteklik

b, d
pretekliku
NE

Besedilo je napisano v 1. osebi množine.

34.

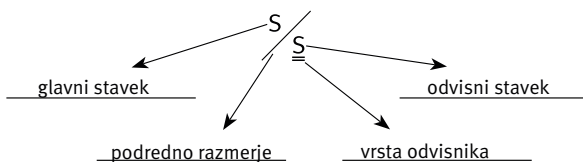
ZAIMEK	VRSTA	NANAŠALNICA
ga	osebni	drevo
jo	osebni	moka
Tu	kazalni	v stiskalnici
jo	osebni	moka
jo	osebni	moka
takrat	kazalni	po treh mesecih
jo	osebni	glavna sestavina saguja

35. piščevem mnenju, otroci, svetlo rjavimi sluzastimi ličinkami, moškega srednjih let, vaškim zdraviteljem, prašičev, šestnajstih urah

Sestava dvostavnih in večstavnih povedi

1. Iz dveh.

NE
Neenakovredna.
Slovesno obljubljam
Kaj obljubljam?
Predmetni odvisnik.

NE
Ker je odvisni stavek glavnemu stavku podrejen.
S poševnico.

2. Izliv reke v obliki trikotnika imenujemo delta – Zakaj imenujemo?

Na Arktiki in Antarktiki je voda tako mrzla – Kako je mrzla?

Plankton je osnovna hrana mnogih morskih živali – Kljub čemu je osnovna hrana?

Hobotnica brizgne curek črnila – Čemu brizgne? c, č, a, g

3. Ptice brskajo s kljunom po blatu, da bi našle hrano. – Čemu brskajo?

S/S
NAM

Roparicam je veliko težje ujeti ribo, ki plava v jati. – Katero ribo?

S/S
...

V vesolju je težnost tako šibka, da telesa lebdi. – Kako šibka je?

S/S
NAČ

Žarnica ne zasveti, če je električni tokokrog prekinjen. – Pod katerim pogojem ne zasveti?

S/S
P

To rimsko naselbino so odkrili, ko so gradili avtocesto. – Kdaj so odkrili?

S/S
č

4. Iz dveh.

Podredno.

Obe povedi sta iz glavnega in odvisnega stavka.

Predmet plava, se razpršijo v večbarvno pahljačo

Pod katerim pogojem plava? – pogojni

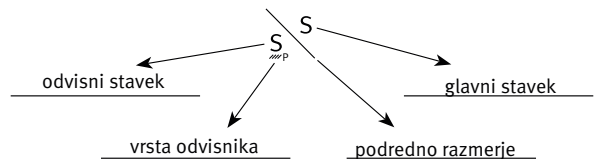
Pod katerim pogojem se razpršijo? – pogojni

c

Glavni stavek je v prvi povedi pred odvisnim stavkom.

Glavni stavek je v drugi povedi za odvisnim stavkom.

b

5. Če je zelo hladno, se deževne kaplje spremenijo v kosmiče. – Pod katerim pogojem se spremenijo?

S/S
P

Kdor ima težave z vidom, naj obišče okulista. – Kdo naj obišče?

S/S
...

Kadar koli sem prosil za pomoč učitelja, sem jo dobil. – Kdaj sem dobil?

S/S
č

Čprav sem sestri pomagal nesti nahrbtnik, sva prišla prepozno na zbirno mesto. – Kljub čemu sva prišla?

S/S
D

Ker se nisem primerno obul, sem

S/S
V

se prehladil. – Zakaj sem se prehladil?

6. Iz dveh.

Kemijske sestavine so nevarne

č

Katere kemijske sestavine?

NE

Prilastkov odvisnik.

$\frac{S}{2} \wedge \frac{S}{2}$

Glavni stavek je razdeljen na dva dela, med njima je prilastkov odvisnik.

7. V kemijskih laboratorijih po vsem

svetu so že pred več desetletji izdelali

posebne vrste plastičnih materialov, ki dobro prevajajo elektriko. – Katerih materialov?

Na ploščih, ki se je odlomila od arktičnega ledu, so znanstveniki preživeli kar

274 dni. – Na kateri plošči?

Kadar je lepo vreme, žuželke poletijo proti nebu. – Kdaj poletijo?

Če se pozimi odpravimo iz hiše, se moramo toplo obleči. – Pod katerim pogojem se moramo obleči?

Zaradi erozije, ki nikoli ne preneha, se obala ves čas spreminja. – Zaradi katere erozije?

$\frac{S}{S}$

$\frac{S}{2} \wedge \frac{S}{2}$

$\frac{S}{S \text{ č}}$

$\frac{S}{S \text{ P}}$

$\frac{S}{2} \wedge \frac{S}{2}$

8. Iz treh.

Neenakovredni.

Astronomi so mislili

Kaj so mislili?

Povedek glavnega stavka.

Iz katerih hlapov?

b

Glavni stavek zahteva ob sebi prvi odvisnik, ta pa je dopolnjen še z drugim odvisnikom.

NE

Prvi odvisnik je prve stopnje. Drugi odvisnik je druge stopnje.

$\frac{S}{S} / \frac{S}{S}$

Glavni stavek zahteva ob sebi prvi odvisnik, ta pa je dopolnjen še z drugim odvisnikom.

9. Iz treh.

Neenakovredno.

vidimo

b

Pod katerim pogojem vidimo?

Povedek glavnega stavka.

Kaj vidimo?

Povedek glavnega stavka.

Glavni stavek je med dvema odvisnima stavkoma, ki oba dopolnjujeta povedek glavnega stavka.

DA

Ker oba dopolnjujeta povedek istega/glavnega stavka.

10. Astronomi se sprašujejo, ali obstaja planet, ki je od Sonca bolj oddaljen kot Pluton.

$\frac{S}{S} / \frac{S}{S}$

Kaj se sprašujejo? – Kateri planet?

Merkur je prvi planet, ki ga srečamo, če se oddaljujemo od Sonca.

$\frac{S}{S} / \frac{S}{S \text{ P}}$

Kateri planet? – Pod katerim pogojem ga srečamo?

Na Bloški planoti smo opazovali ptice, da bi ugotovili, kako se oglašajo.

$\frac{S}{S \text{ NAM}} / \frac{S}{S}$

Čemu smo opazovali? – Kaj bi ugotovili?

Ko sem v časopisu prebral novico o zdrsu poljskega turista, sem se zavedel, kako nevarna je lahko pot s Kredarice.

$\frac{S}{S \text{ č}} / \frac{S}{S}$

Kdaj sem se zavedel? – Česa sem se zavedel?

Jurij se je začel zanimati za ptice, ko se je udeležil izleta ob evropskem dnevu opazovanja ptic, ki ga je organiziralo društvo za opazovanje in preučevanje ptic.

$\frac{S}{S \text{ č}} / \frac{S}{S}$

Kdaj se je začel zanimati? – Katerega izleta?

11. Dva.

DA

b

S + S

+

DA

Ker sta stavka enakovredna (priredna).

b, č, d

12. Na Arabskem polotoku morajo razsoljevati morsko vodo, da jo lahko pijejo in z njo zalivajo rastline.

$\frac{S}{S \text{ NAM}} + \frac{S}{S \text{ NAM}}$

Prosim Vas, da razmislite o mojih predlogih, in Vas lepo pozdravljam.

$\frac{S}{S} + S$

Upamo, da ste se imeli na Jezerskem lepo in da se boste še kdaj vrnili v naše kraje.

$\frac{S}{S} + S$

Ustavili se bomo v Žirovnici, da si bomo ogledali rojstno hišo Matije Čopa, in nato se bomo odpeljali naprej proti Mojstrani.

$\frac{S}{S} + S \text{ NAM}$

Ko bo nehalo snežiti, se bom toplo oblekla in se odpravila na sprehod.

$\frac{S}{S \text{ č}} + S$

13. č

13 Rad bi dobil štipendijo

2. Prošnja.

Zasebno.

Ker ne bo pisal vsem, temveč le podjetju.

Uradno.

Ker naslovnik ni njegov prijatelj, sorodnik; naslovnika bo v prošnji vikal.

V neenakovrednem.

Ker je Janez prosilec za štipendijo, naslovnik pa delovna organizacija.

Prosilec bo napisal uradno prošnjo, ki ima posebno obliko. Naslovnika bo nagovoril z uradnim nagovorom, vikal, na koncu se bo podpisal z imenom in priimkom.

Življenjepis, fotokopijo spričevala in potrdilo o osebnem dohodku staršev.

Da bo prejemnik prošnje dobil in preveril čim več podatkov, na podlagi katerih se bo nato odločil za podelitev štipendije.

Ime in naslov pisca	Kraj in datum pisanja
Ime in naslov naslovnika	
Naslov besedila	
Vsebina	
Pozdrav	Podpis
Priloge	

4. Janez Snoj.

V levem zgornjem in spodnjem desnem kotu.

Podjetju Tovil, d. o. o.

Pod imenom in naslovom sporočevalca.

V Domžalah, 20. 6. 2011.

V desnem zgornjem kotu.

V rubriki Zadeva.

Da mu podeli štipendijo.

Da bi lahko nadaljeval šolanje, ker je v družini zaposlena le mati.

S prav dobrim spričevalom, s potrdilom o osebnem dohodku matere in s potrdilom o očetovi brezposelnosti.

5. Da mu bo naslovnik lahko odgovoril.

Da se ve, kdaj je prošnja nastala: v razpisu je napisan datum, do kdaj se lahko nanj prijavi.

Da se ve, na koga je prošnja naslovljena.

Da naslovnik ve, kaj pisec hoče od njega.

Da bi z vsemi temi prilogami dokazal, da ustreza razpisnim pogojem.

Da potrdi verodostojnost podatkov.

Zadnji odstavek.

Ne.

7. prošnja, uradnega

8. a, b, c, d

10. Npr.

ETIS, d. o. o. Tržaška 333 1000 LJUBLJANA
---

12. Koga ali kaj napišemo?

Kdo ali kaj dela?

Kdaj bi se zaposlil?

predmet

osebek

prislovno določilo časa

Za koga ali kaj se zahvaljujem?

Kdaj sem osvojil?

predmet

prislovno določilo časa

13. b, c, č

14. Kdor laže

Kdor prej pride

Kdor visoko leta

Kdor drugemu jamo koplje

b

15. a) V obmejnih vaseh veliko ljudi govori nemško, ker hodijo v službo v sosednjo državo.

b) Po prvih ugotovitvah je prišlo do samovžiga sena, toda kriminalisti primer še raziskujejo.

c) Zgorela ni le zgradba, temveč je bilo uničenih tudi več kmetijskih strojev.

č) Sposodila si je DVD o gradovih in samostanih na Slovenskem, vendar ga še ni vrnila.

d) DVD-ja ni vrnila pravočasno, zato je dobila opomin.

b, č

16. Npr. Pojdi v hribe in pazi na varnost. Zunaj je $-20\text{ }^{\circ}\text{C}$, torej se moram res toplo obleči. Ana se je že vrnila iz Grčije, saj sem jo videla v trgovini. Ali so turisti zašli ali so se zatekli v kočo?

17. 1997., 20., tisočdevetstosedemindesetega, dvajsetega

Sopomenski stavki

1. O Janezu Snoju.
Da je napisal prošnjo za štipendijo pred vpisom v srednjo šolo.
O prošnji za štipendijo.
Da je bila napisana pred vpisom v srednjo šolo.
DA
b
Ker se mu ni zdel tako pomemben.
Osebek.
NE
V osebku prvega stavka je izražen vršilec dejanja. V osebku drugega stavka ni izražen vršilec dejanja.
2. vršilec, netvorne
3. tvorni, je v osebku izražen vršilec dejanja.
netvorni, v osebku ni izražen vršilec dejanja.
4. a, c
V obeh povedih je v osebku vršilec dejanja.
Ste položnice že plačali? Areno so obnovili v 19. stoletju.
5. V časopisu je bilo objavljeno poročilo o seji vlade.
Cestne luči so prižgane okrog petih. Domača naloga bo napisana do petka. Poštne pošiljke so vržene v nabiralnik. Predlagana je bila ustrezna rešitev.
6. Povedek.
Obsojenec je pomiloščen.
b
Beseda *je* izraža osebo, število, naklon in čas.
Beseda *pomiloščen* izraža dejanje.
c
Na -t.
7. -n/-t
8. prebran, napisan, pričakovan, obiskan, opran nedoločnika

9.

DELEŽNIK NA -N/-T
počiščen
pozlačen
pomolžen
povožen
zaprošen
narejen
dvignjen
obnovljen
izgubljen
zakurjen
zašit
zaprt
ostrižen
najden
zmeden
zaželen

10. Rastline so poškodovane. Sprehajalci so bili presenečeni. Ceste bodo očiščene. Čevlji so bili popravljeni.
b
11. Tvorna.
V obeh osebkih je izražen vršilec dejanja.
Ana odda stanovanje. – Stanovanje je oddano.
Ana oddaja stanovanje. – Stanovanje se oddaja.
Trajanje dejanja je enako.
12. Zračimo sobo. Nekdo je včeraj zvečer zalil rože.
Vremenoslovci napovedujejo vreme za tri dni vnaprej.
Cvetličarka zaliva rože zgodaj zjutraj in pozno zvečer.
Kdaj boste prepleskali stanovanje?
13. b
a
b

14 Sočustvujem z vami

2. Če prijatelju/znancu kdo umre.
Sožalje.
Da bi naslovnik vedel, da sočustvujemo z njim.
Janez Zabukovec. Marina.
V vlogi vodje Alpinistične sekcije Bovec.
Ker je to napisano pod podpisom sporočevalca.
Gospa Kranjc. Petra.
V drugem.
Prvo.
Glede na nagovor in podpis ter vikanje.
Krajše besedilo.
Npr. da smo izvedeli, da je kdo umrl (kje smo izvedeli), nato izrečemo sožalje.
3. smrti
4. Ker sta bili poslani po navadni pošti.
Lahko.
Lahko.
Ker tako sporočevalec s stiskom roke ali objemom izrazi osebno sočustvovanje.
Ne.
Ker poznamo svojce umrlega ali pa smo poznali preminulega.
Naslovníku damo vedeti, da sočustvujemo z njim in da smo ob smrti prizadeti z njim tudi mi.
Naslovníku damo roko in ga gledamo v oči.
6. DA
Poslano je s telegramom.
Tanji Vrhovec.
Peter Grom.
Na pošti.
Naslov, Vsebina, Naslov pošiljatelja.
NE
Natipkan je bil na listu papirja, lahko pa tudi v obliki sožalnega telegrama/sožalnice.
7. Kadar želimo, da dobi naslovnik naše sožalje čim hitreje.
DA
8. izrekamo
Ker se cena telegrama določi po številu besed.
9. VAŠE
b

10. Kaj, tem, nam, Kako, mu, ti, svojega, nanj, Tebi, tvojim

OSEBNI ZAIMEK	KAZALNI ZAIMEK	SVOJILNI ZAIMEK	POVRATNI SVOJILNI ZAIMEK	VPRAŠALNI ZAIMEK
nam mu ti nanj Tebi	tem	tvojim	svojega	Kaj Kako

11. pravilo, očala, dolžina, otročji, veselje, rastlinjak, sožalje, gumbnica, psihologija, vožnja

15 Plačilo

2. Janka Premk.
Jani Bevc.
Drugi obrok šolnine.
36 evrov.
V Kranju, na Pionirski cesti 3.
DA
Kranj.
V rubriko Namen/rok plačila.
Da se denar nakaže na njegov bančni račun.
3. Položnica
4. c, b, b
Ker sta jo izpolnila plačnik in prejemnik.
Svoje ime, priimek in naslov.
Prejemnik.
Ker en del položnice prejme prejemnik, drugega pa plačnik.
Dobila jo je po pošti.
Beli obroč Slovenije.
Da bi pomagala otrokom zaradi naravne nesreče.

5. Npr.

UPN Ime plačnika JANEZ NOVAK, PREŠERNOVA UL. 1, 8340 ČRNOMELJ Nomen / rok plačila GORE IN VODE SVETA, 2. obrok		IBAN S I 5 6 1 5 0 1 2 0 4 5 3 8 5 3 EUR Znesek 8,50		Datum plačila V O D E S V E T A , 2 . o b r o k BIC banke prejemnika L J B A S 1 2 X		Nomen / rok plačila G O R E I N V O D E S V E T A , 2 . o b r o k Nujno ☐	
Referenca JANEZ NOVAK, PREŠERNOVA UL. 1, 8340 ČRNOMELJ		IBAN S I 0 0 0 5 2 4 1 3 3 0 0 9 SLO Referenca prejemnika ZALOŽBA KEKEC, TRDINOVA 4, 8000 NOVO MESTO		Datum plačila L J B A S 1 2 X BIC banke prejemnika UPN - Univerzalni plačilni nalog		Nomen / rok plačila ZALOŽBA KEKEC, TRDINOVA 4, 8000 NOVO MESTO Izjava ☐	

Prosim, ne pišite in ne žigosate v tem prostoru.

7. lokostrelec, logar, lokvanj
8. Npr. plačilo, plačnik, plačevanje, plačanec, plačljiv ...
9. Npr.

PRIDEVNIK	SAMOSTALNIK	GLAGOL
številčen		šteti
	polnilo	polniti
knjižni	knjiga	
	prejemnik	prejeti
razumen		razumeti

16 Namesto kina in televizije

2. Iz časopisov, s televizije, z radija, s spleta.
a, b, c, č, d, f, g, h
4. Kulturni spored.
Ker obvešča o kulturnih prireditvah.
Tiste, ki šele bodo potekale.
Glagoli so v prihodnjiku.
Da bi bili ljudje obveščeni o kulturnih prireditvah in bi se katere tudi udeležili.
Obveščča.
Po vrsti prireditev.
Npr. Gorenjski slavček ali koncert Vlada Kreslina in Malih bogov.
Npr. Pika, Mojca Pokrajculja, Zvezdica Zaspanka.
V baletu Labodje jezero.
V PDG.
Na sporedu bo koncert Vlada Kreslina in Malih bogov.
Ne.
Ob 20. uri.
Ob ponedeljkih.
Gorenjskega slavčka.
Ker bo dvorana zaprta.
Ne.
...
V CD.
Za Piko.
Po telefonu ali v Prodajni galeriji SMG.
7. kulturnega, naslov, ustanove, uro, Kulturni, časopisu, televiziji, radiu
8. Muzej je ustanova, ki zbira, ureja in hrani kulturno in zgodovinsko pomembne predmete. Galerija je razstavni prostor z zbirko umetniških slik in kipov. Gledališče je ustanova, v kateri predvajajo predvsem dramska dela. Koncert je prireditev s predvajanjem glasbenih del po točno določenem sporedu. Opera je poslopje opernega gledališča ali operno glasbeno delo.
9. c
DA
10. Premiera je prva predstava gledališkega dela. Repriza je prva predstava gledališkega dela po premieri.
11. Npr. Pika
Gorenjski slavček
Droge? Ne, hvala!
Stalna zbirka slovenske umetnosti

12. Narodna galerija, Prirodoslovni muzej Slovenije, Slovensko mladinsko gledališče, Slovensko ljudsko gledališče Celje, Primorsko dramsko gledališče Nova Gorica, Cankarjev dom, Opera in balet, Slovensko narodno gledališče Maribor, Slovenski šolski muzej

13. Labodje jezero

5, 3, 4, 2, 1

15 evrov.

10 evrov.

5 evrov.

17. O proslavi ob slovenskem kulturnem prazniku in o podelitvi Prešernovih nagrad.

8. februarja.

Tega dne je umrl France Prešeren.

V Gallusovi dvorani Cankarjevega doma.

7. februarja ob 20. uri.

Ministrstvo Republike Slovenije za kulturo.

Ne.

Predstava je zaključena.

18. 120

54,2

33,3

8,3

4,2

22. Kustos zbira, vzdržuje in preučuje muzejske predmete. Koreograf se ukvarja z uprizarjanjem umetniških plesov, baleta. Scenograf se ukvarja z likovno opremo prizorišča v gledališču ali filmu. Kostumograf dela osnutke za kostume.

23. režiserka, kustosinja/kustodinja, koreografinja, scenografka, avtorica, dirigentka, kostumografka/kostumografinja, igralka

24. Slovensko narodno gledališče, Slovensko mladinsko gledališče, Cankarjev dom, Slovensko ljudsko gledališče

25. V Cankarjevem domu, Vlada Kreslina; Toneta Kralja; Petra Iljiča Čajkovskega; Frana Milčinskega, Novi Gorici

26. B) b

Npr. Po napisu Google Calendar.

C) Da bi se bralci seznanili s prireditvijo in kupili vstopnice.

Č) O eni.

Hamlet.

24. 8. 2010 ob 20.30, 25. 8. 2010 ob 20.30 in

26. 8. 2010 ob 20.30. V Križankah, Ljubljana, Trg francoske revolucije 1.

D) Trikrat.

NE

DA

Križanke.

S spletnim zemljevidom.

NE

Lahko se kupijo tudi po spletu.

E) Teatro Español.

Iz Španije, iz Madrida.

F) William Shakespeare je avtor drame Hamlet, Tomaž Pandur pa režiser predstave.

17 Preberem, razumem, opazujem in tvorim

2. nepametno

3. a, č

4. Staša Tome, Gea

5. c

trajnostni razvoj

6. Npr. Prvi: o večanju števila svetovnega prebivalstva skozi čas.

Drugi: o rasti števila prebivalstva po celinah in o življenjskih razmerah.

Tretji: o posledicah naraščajočega števila prebivalstva.

Četrti: o spreminjanju podnebja in posledicah tega.

Peti: o pojavu kislega dežja in njegovih posledicah.

Šesti: o ozonski luknji in njenih posledicah.

Sedmi: o izginjanju živalskih in rastlinskih vrst.

Osmi: o ukrepu mednarodne skupnosti.

7.

DRŽI	NE DRŽI
+	
	+
	+
+	
+	
+	
	+
	+
	+
+	

8. V Evropi je rast prebivalstva manjša, poraba dobrin pa večja.

9. Dvig povprečne temperature, dvig morske gladine, tanjša debelina ledu, hitro taljenje ledenikov.

10. posledica, posledica, vzrok, pogoj, vzrok

11. večanje števila prebivalstva.

povečanega prometa.

nastanek ozonske luknje.

kopičenje toplogrednih plinov v ozračju.

12. rasti prebivalstva

13. č

14. izobraževanje, hrana

15. 3, 1, 2

17. NE

Lahko preverimo podatke in ima praktični namen.

DA

Avtorica ne razodeva svojih čustev, občutkov.

18. majhna, večja

manjša

Protipomenki.

19. tal, talne

20. plin

Ozon je plin, ki zadržuje del ...

definirani pojem, nadpomenka, lastnost

21. Prevzete.

prebivalstvo

Npr. ljudje iste starosti

22. to, da nabiraš; to, kjer bivaš; skupina rastlin; tak, ki

je v naravi/iz narave; majhen del; to, s čimer hladiš;

ta, ki lovi

23. stoletje, bolezen, prebivalstvo, površina/površje,

kurjenje, škodljiv, strokovnjak, razpršilec/razpršilnik

24.

SAMOSTALNIK	SPOL	ŠTEVILO	SKLON
dež	moški	ednina	imenovalnik
rastlinstvo	srednji	ednina	tožilnik
ravnovesje	srednji	ednina	tožilnik
tal	srednji	množina	rodilnik
združbe	ženski	množina	tožilnik
uspevanje	srednji	ednina	tožilnik
gozda	moški	ednina	rodilnik
zgradbe	ženski	množina	tožilnik
avtomobile	moški	množina	tožilnik
spomenike	moški	množina	tožilnik

tla

dež, rastlinstvo, ravnovesje, uspevanje

25. Severnim ledenim morjem, ledu, območij, rastjo,

svojega naravnega življenjskega prostora, ljudje

26. človeška, majhna

Katera?, Kakšna?

vrstni, lastnostni

27. pitna, ledena, skandinavski, severnoameriška

28. njegove, ga

3, 4

29. tem, ki

kazalni, oziralni

30.

GLAGOL	OSEBA	ŠTEVILO	NAKLON	ČASOVNA OBLIKA
si je postavila	3.	ednina	povedni	preteklik
mora	3.	ednina	povedni	sedanjik
najti	/	/	/	/
bodo zadovoljile	3.	množina	povedni	prihodnjik
bodo ogrožale	3.	množina	povedni	prihodnjik

NE

Glagol *najti* je v nedoločniku; temu pa ne moremo določiti osebe, števila, naklonske in časovne oblike. Ker je mednarodna skupnost nekaj že storila, nekaj dela zdaj, nekaj pa še bo.

31. zavedati, najti, ukreniti

c

Ker stojijo za glagoli *smo se začeli*, *želijo* in *morete*.

32. nedovršnik – zagotovijo, nedovršnik – povzroči, dovršnik – je naraščala, dovršnik – so opozarjale

33. dvesto enainšestdeset

Glavni.

34. Kako? Kako?

prislova, načinovna

35. že, in, v, Šele, v, pa, z

VEZNIK	ČLENEK	PREDLOG
in, pa	že, Šele	v, v, z

36. b

37. Naravna bivališča živali in rastlin izginjajo zaradi podnebnih sprememb.

Naravna bivališča živali in rastlin izginjajo, ker se podnebje spreminja.

Vzročni.

38. da je njegovo ravnanje napačno

Šele v zadnjem času se človek zaveda svojega napačnega ravnanja.

V predmet.

39. Npr. Ker uporabljamo umetne snovi v razpršilih, hladilnih napravah in posebnih industrijskih postopkih, se je pojavila ozonska luknja.

Uporabljamo umetne snovi v razpršilih, hladilnih napravah in posebnih industrijskih postopkih, zato se je pojavila ozonska luknja.

40. č

Priredno.

41.

POVED	VRSTA ODVISNIKA
Ko so se naši davni predniki še preživljali z lovom in nabiranjem sadežev, je bila človeška populacija majhna.	časovni
Večina strokovnjakov meni, da je za vse to kriv človek.	predmetni
Če se bo onesnaževanje nadaljevalo, bo povečano sevanje ogrozilo krhko ravnotežje vsega ekosistema na Zemlji.	pogojni
Ker se je temperatura na zemlji povišala, se ledeniki hitreje talijo.	vzročni
Žal so to območja, ki ljudem ne zagotavljajo osnovnih življenjskih dobrin.	prilastkov

42. b

Do prave eksplozije je prišlo po 2. svetovni vojni, saj je v 20. stol. vstopilo 1,6 milijarde ljudi, v 21. stol. pa več kot 6,1 milijarde ljudi.

43. a) V 18. stoletju se je življenjski standard izboljšal, zato se je število ljudi močno povečalo.

S + S

b) Ker je v ozračju izginil ozon, se ruši človekov imunski sistem.

$$\frac{S}{\sqrt{S}}$$

c) Človek je preoblikoval že približno četrtno zemeljske površine in korenito posegel v naravno ravnotežje, ki se je ustvarjalo milijarde let.

$$S + \frac{S}{\sqrt{S}}$$

44. človek – široki o, ljudje – ozki e, okolje – ozki o, dež – polglasnik, promet – široki e

45.

OKRAJŠANA BESEDA	RAZVEZANI ZAPIS OKRAJŠANE BESEDE
stol.	stoletje
o	stopinja
C	Celzija
cm	centimeter

46. tretjina, odpadki, zemeljski, prihodnji, vsak, življenjski, škodljiv, ultravijoličen

47. z, s, z, s, z, s

48. c

49. afriški, azijski, latinskoameriški, evropski

50. Ker pomeni prst (če je napisana z malo začetnico) in ime planeta (če je napisana z veliko).

51. predvsem, zato

52. Strokovnjaki pravijo: "Za onesnaževanje okolja in ozračja je kriv človek."

"Skrb za trajnostno rabo naravnih virov je najpomembnejša naloga vse svetovne družbe in

vsakega posameznika," je prepričana mednarodna skupnost.

53. Ptice, ogrožene v svojem naravnem okolju, počasi izumirajo. Naravni življenjski prostor živali in rastlin, obremenjen z odpadki in odplakami, ni več primeren za bivanje. Zanima me, kako naj ravnam z odpadki.

55.

A) PRVO BESEDILO

2. V knjigi z naslovom Voda, od izvira do oceana. Založba Mladinska knjiga.

3. b

4. Objektivno.

Sporočevalec se čustveno ne razodeva.

6.

PRED 2000 LETI	SREDNJI VEK	16.–18. STOL.
kopanje v termah, javnih kopališčih in javnih vodnjakih	oskrbovanje z vodo iz vodnjakov, izvirov in rek	iz strahu pred vodo se ljudje niso umivali in kopali

19. STOL.	20. STOL.
ponovno "odkritje" vode; umivanje iz vrčev; kopanje enkrat do dvakrat letno	kopanje v keramičnih kadeh; gradnja kopalnic; prhanje

7. Grki in Rimljani so se kopali v termah. Ljudje v srednjem veku so se bali vode. Angleži so začeli graditi kopalnice.

8. Da bi se umivali in kopali ter se srečevali s prijatelji. Javnih vodnjakov.

Iz vodnjakov, izvirov in rek.

Iz lesa.

V 16., 17. in 18. stol.

S parfumiranjem.

Ker je bila tekoča voda draga.

Enkrat ali dvakrat na leto.

Ker so jim vodo prinesli na dom.

Ne, bile so iz svinca, pločevine, cinka in kositra.

Iz novih materialov.

V začetku 20. stol., v Angliji.

9. je izražen sklep, so navedeni dokazi

10. drugačen, strah, več, prvi, javno, začetek, draga, del

11.

SAMOSTALNIKI	PRIDEVNIKI	GLAGOLI
umivanje	umivalnih	umivat, umivali
kopanje, kopališče, kopel, kopalnice	kopalne	kopat, (so se) kopali,

12. to, da se kopaš; ta, ki je iz Rima; to, kjer se kopaš; tak, ki je sredi; tak, ki teče

13. civilizaciji, term, higijene

Npr. civilizacija – posebna oblika duhovnega, materialnega in socialnega življenja kakega naroda; terme – toplice; higijena – čistoča

14. lesena, svinčena, pločevinasta, keramična

15. Grki, Rimljani, Rim, Angleži
Lastna imena bitij.
16. strah pred vodo, odkrili
b
strah pred vodo – neupravičeno so se bali vode;
odkrili – po dogem času so se ponovno začeli umivati
17. je imelo, so se hodili, je bilo, so se oskrbovali, je vladal, so se parfumirali, so odkrili, je bilo, je bila, so se umivali, so se kopali, so si privoščili, so prinesli, so bile, so začeli, delajo, so začeli, so imeli, je postalo, izpodriva
c
Glagola *delajo* in *izpodriva* sta v sedanjiku.
Ker besedilo govori o preteklih dogodkih.

18.

GLAGOLI V NEDOLOČNIKU	GLAGOLI V NAMENILNIKU
delati	umivat se
graditi	kopat se
	srečevati se

so hodili
so začeli

19.

GLAVNI ŠTEVNIKI	VRSTILNI ŠTEVNIKI
enajst	šestnajstega
osemsto petdeset	osemnajstega
tisoč tristo petdeset	devetnajstega
tisoč osemsto osemdeset	dvajsetega
tisoč devetsto	

20. 1.

Vrstilni.
Ker zaznamuje vrstni red.

21. njo, jih, ga

c

ZAIMEK	BESEDA, NAMESTO KATERE STOJI
njo	vodo
jih	kopalnice
ga	kopanje

22. jih, jih

DA
Oba stojita namesto besedne zveze *kopalne kadi*.

23. Teh je bilo v Rimu 11. V njih so se družili s prijatelji.
24. obdobj, dvema tisočletjema, domače kopalnice, stoletij, ljudje, kadeh, prhanjem
25. Grki in Rimljani se v kopalnišča niso hodili samo umivat in kopat, temveč tudi srečevati s prijatelji. Ker je od 16. do 18. stoletja vladal "strah pred vodo", so se ljudje raje parfumirali.
26. Umivanje je imelo v vsakem obdobju in vsaki civilizaciji drugačno vlogo.
27. Redki ljudje, ki so se kopali, so si na leto privoščili eno ali dve kopeli.

$\frac{S}{2} \setminus \frac{S}{2}$
$\frac{S}{S} \setminus \frac{S}{S}$

V začetku 19. stoletja so ponovno "odkrili" vodo in umivanje.

$\frac{S}{S}$

Tekoča voda je bila draga, zato so se ljudje umivali predvsem z vodo iz vrčev in umivalnih korit.

$\frac{S+S}{S}$

Zaradi drage vode so se ljudje umivali predvsem z vodo iz vrčev in umivalnih korit.

Iz enega.

28. usak, vodnak, sredni, odkrijem, retki, pretvsem, izpodriva

B) DRUGO BESEDILO

2. O stružnici.

3. a

4. Vrtalnik, vpenjalo vrtalnika, trizobo konico, cev, vodilo, podstavek, konjiček z vrtljivo konico.

5. DA

Da bi obdelovanec oblikovali po vnaprej določenem postopku.

DA

Najprej pritrdimo stružnico na delovno mizo.

6. V sedanjiku.

č

V 1. osebi množine.

Ker je prikazano, kako uporabljamo napravo.

7. Preden zaženemo vrtalnik, vpenemo v stružnico kos lesa. Ker moramo poskrbeti za varnost, obdelovanec najprej zavrtimo ročno. Medtem ko stružimo, večkrat preverimo mere v načrtu.

b

8. Stružnico pritrdimo na delovno mizo z dvema prižemoma, ker mora biti med delovanjem trdno vpeta.

$\frac{S}{S} \setminus \frac{S}{v}$

Obdelovanec se začne vrteti, mi pa pričnemo stružiti.

$S + S$

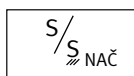
Če je obdelovanec daljši od naslona stružnice, moramo naslon ustrezno prestaviti po dolžini obdelovanca.

$\frac{S}{P} \setminus \frac{S}{S}$

Mere obdelovanca preverjamo, ko stružnica miruje.

$\frac{S}{S} \setminus \frac{S}{č}$

To naredimo tako, da brusilni trak pritiskamo na površino obdelovanca.

č
Stružnica mora biti med delovanjem trdno vpeta, zato jo pritrdimo na delovno mizo z dvema prižemoma. Mere obdelovanca preverjamo med mirovanjem stružnice. To naredimo s pritiskom brusilnega traku na površino obdelovanca.

9. Zaradi varnosti obdelovanec najprej zavrtimo ročno.

S pritiskom na gumb vključimo vrtalnik.

Pred zagonom vpne obdelovanec v stružnico.

10. Stružnice ni na delovni mizi. Naslona stružnice ni treba prestaviti po dolžini obdelovanca. Po končanem struženju ne pustimo na tleh lesenih odpadkov.

11. končni, ročno, postopoma, najprej, vključimo, ne deluje

12.

SAMOSTALNIKI	PRIDEVNIKI	GLAGOLI
vrtalnik, vrtenjem	vrtljivo	zavrtimo, vrteti

13. Kako?

Kakšno?

b

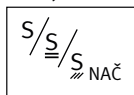
14. stružnica, končni, struženje, vrtljiv, trizob, zagon, varnost, kovinski

15. dovršnik, vpenjamo; dovršnik, prestavljamo; dovršnik, vrtimo; nedovršnik, udari

16. ga

Namesto besede *les*.

17. Zaradi varnosti pazimo, da nastavimo dleto na vodilo tako, da bo to najlepše odrezovalo.

C) TRETJE BESEDILO

2. a

3. a

4. Npr. c

5. 5, 1, 3, 6, 4, 2

6. DA, NE (Zbirno mesto bo v Veliki Polani, cilj pa v Lendavskih goricah), NE (Je zložna), DA, DA

7. Ker si bodo pohodniki ogledali rojstno hišo in zidanico tega slovenskega književnika.

8. č

9. 4, 3, 2, 1

10. celota, pripeljati, spustiti se, priti, strm

11.

SAMOSTALNIKI	GLAGOLI
pohod, pohodnike	sprehodite, (je) hodil

12.

GLAGOL	OSEBA	ŠTEVILO	ČASOVNA OBLIKA
je hodil	3.	ednina	preteklik
se bo začel	3.	ednina	prihodnjik
bo pripeljal	3.	ednina	prihodnjik
bo odpeljal	3.	ednina	prihodnjik
vodi	3.	ednina	sedanjik
se boste povzpeli	2.	množina	prihodnjik
Ogledali si boste	2.	množina	prihodnjik

c

Ker pohod šele bo.

hoditi, začeti se, pripeljati, odpeljati, voditi, povzpeti se, ogledati si

13. pokličite

Ker bralca k nečemu poziva/vabi.

14.

SAMOSTALNIK	SPOL	ŠTEVILO	SKLON
Prijavnina	ženski	ednina	imenovalnik
udeležence	moški	množina	tožilnik
evrov	moški	množina	rodilnik
otroci	moški	množina	imenovalnik
pot	ženski	ednina	tožilnik
plačila	srednji	ednina	rodilnik

15. pisatelj~~eva~~ spominska – čigava, svojilni katera, vrstni

zložna – kakšna, lastnostni

slikoviti Capkov – kakšen, lastnostni

čigav, svojilni

16. zidanice, pohod, prijavnino, pešpot, pohodniki

17. Vsak udeleženec pohoda bo ob prijavi prejel kontrolni kartonček in čaj.

18. 16-kilometrski pohod po poteh, po katerih je некоč hodil Miško Kranjec, se bo začel med 8. in 9. uro z ogledom pisatelj~~eva~~ spominske sobe v rojstni hiši v Veliki Polani.

Ogledali si boste še mumijo vojščaka Hadika, branitelja Lendave.

Prijavnina bo za odrasle udeležence 12 evrov, otroci pa bodo odšli na pot brez plačila.

19. Preden greste na pohod, boste prejeli kontrolni kartonček in čaj. Potem ko si boste ogledali pisateljevo spominsko sobo, se boste podali na pot proti Lendavi.

Medtem ko se boste vzpenjali v Lendavske gorice, boste uživali v lepem razgledu.

b, časovnim

20. Č, B, Č, Č, C, B, Č, A, A, C, B

Zemljepisna lastna imena.

Ker besedilo vabi na pot od enega kraja do drugega.

21. Mala Polana Ilirska Bistrica Črni Vrh

Gornji Lakoš Dolenje selo Škofja Loka

Dolga vas Višnja Gora Srednja vas

Slovenj Gradec Stari trg Novo mesto

22. Prekmurju, Madžarsko, Lendavskimi, Sv., Prekmurja,

Goričkega, Ravenskega, Ledava, Črnc, Črnim,

Libenco, Kobiljanski, Bukovniškimi, Radmožanskimi,

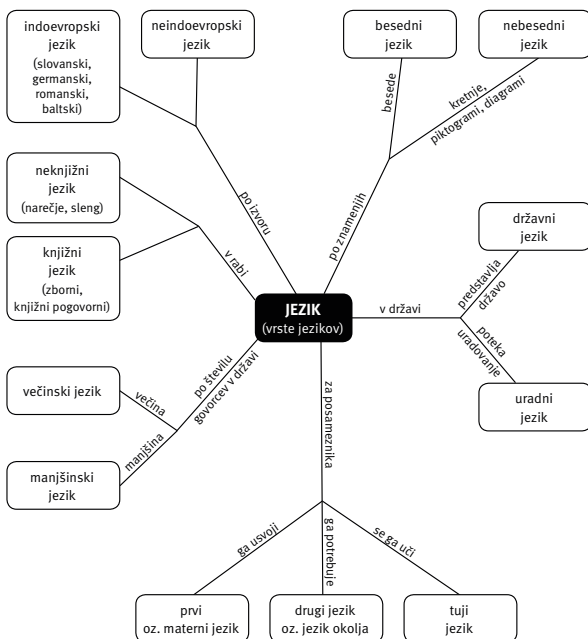
23. 162-metrski, Šestnajstkilometrski, 1908–1983,

slovensko-madžarski

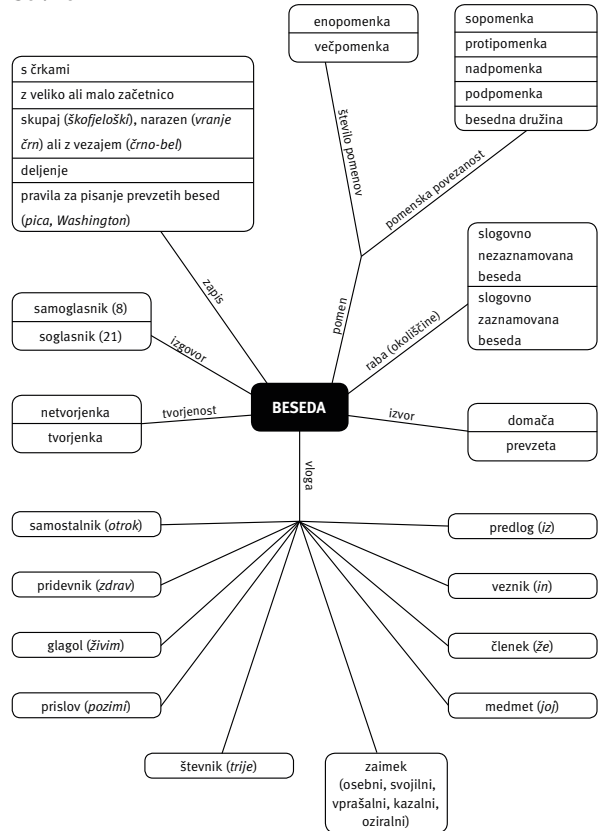
24. km, tel., EUR/€

18 Premisli, dopolni, predstavi

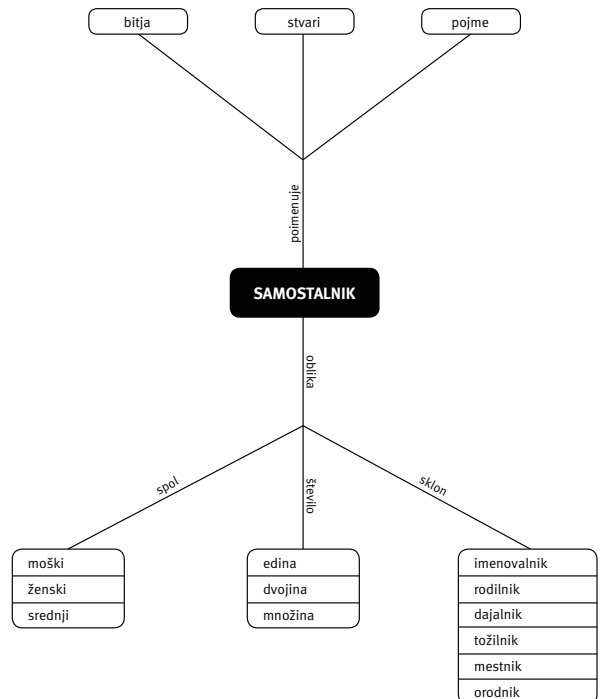
Str. 101

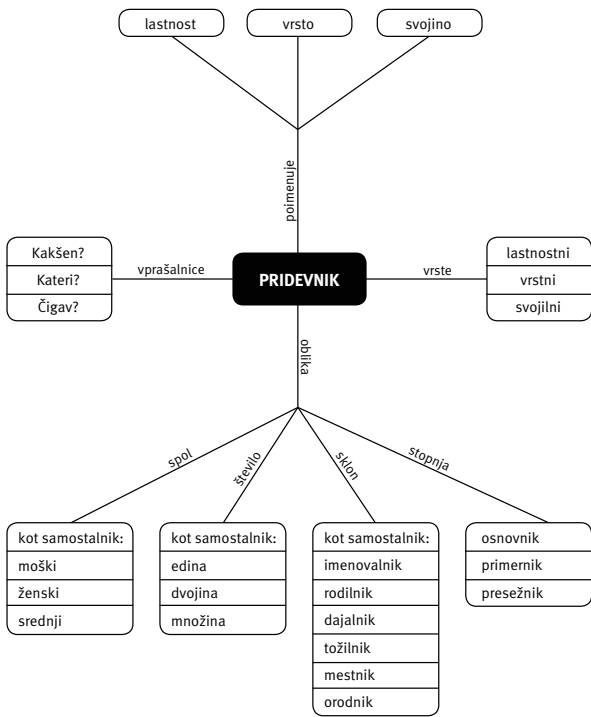
Str. 102

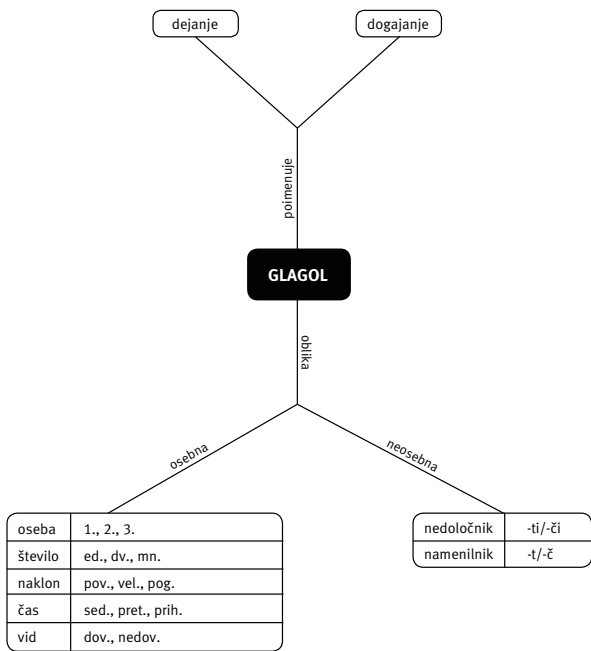
Str. 103

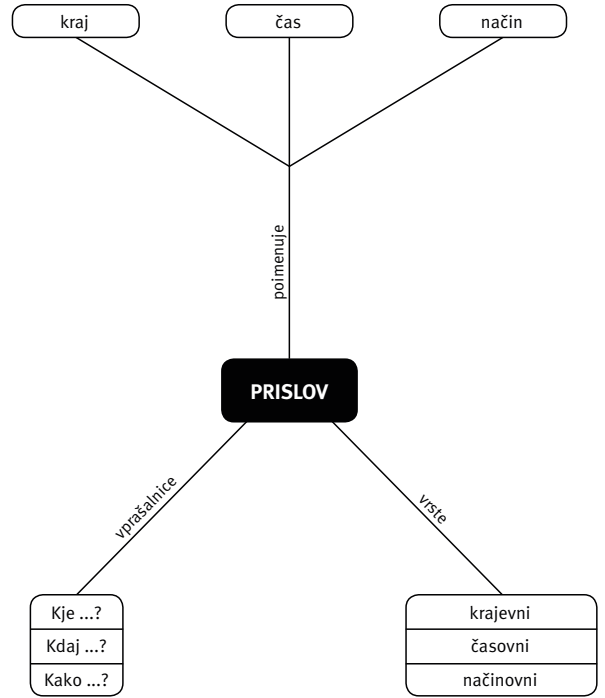
Str. 104

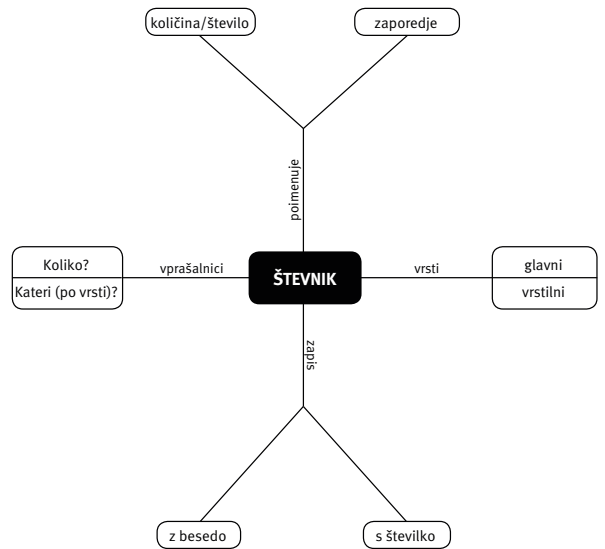
Str. 105

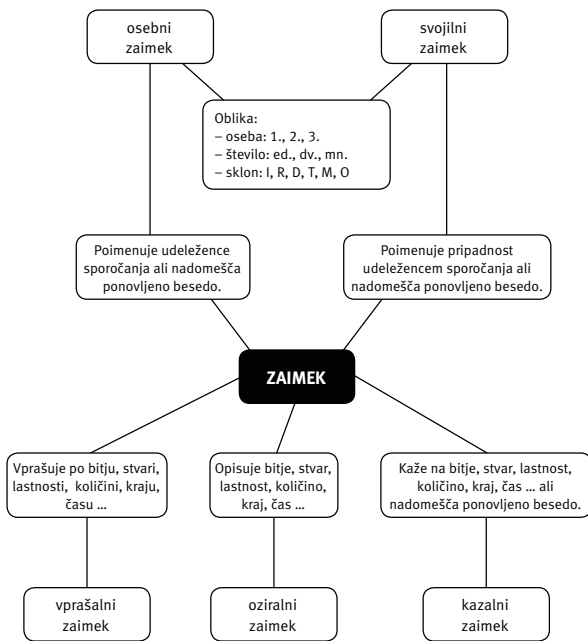
Str. 106

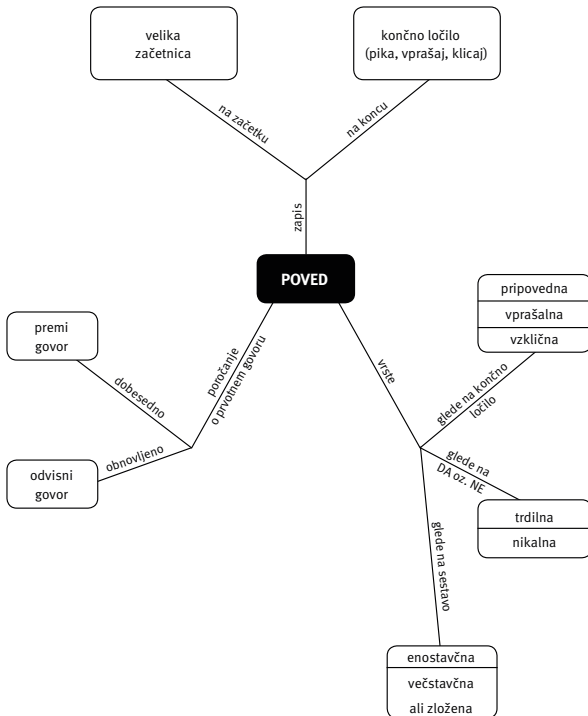
Str. 107

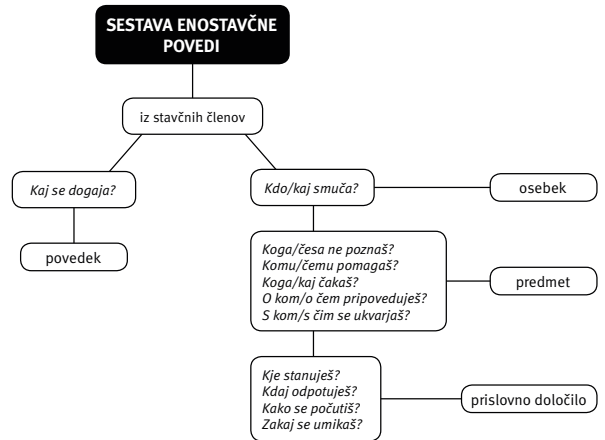
Str. 108

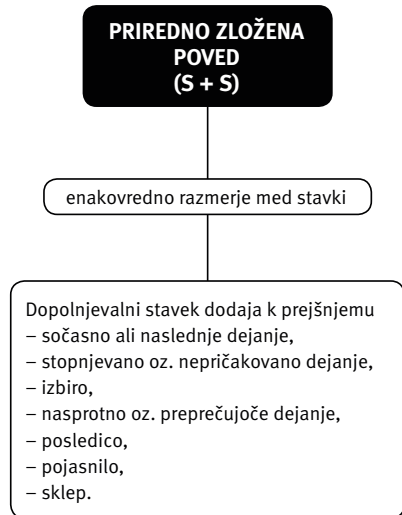
Str. 109

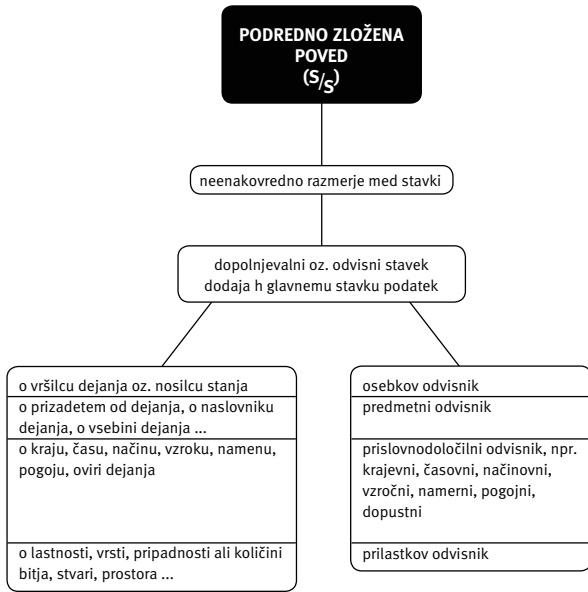
Str. 110

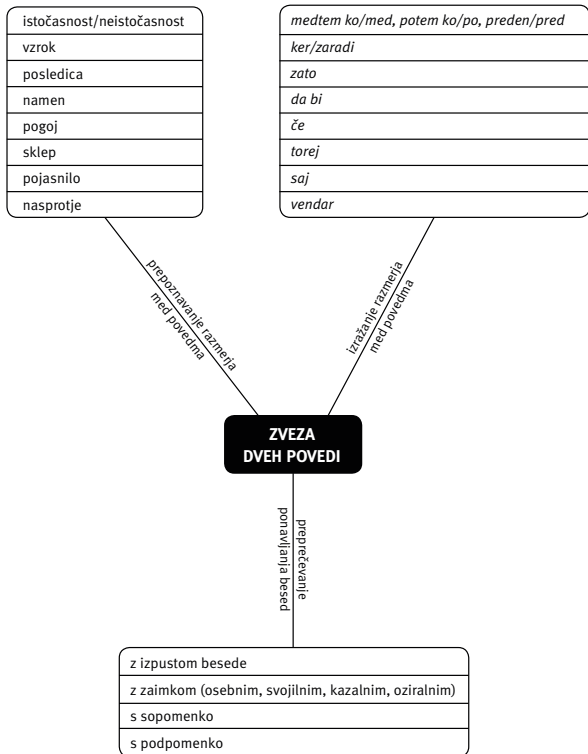
Str. 111

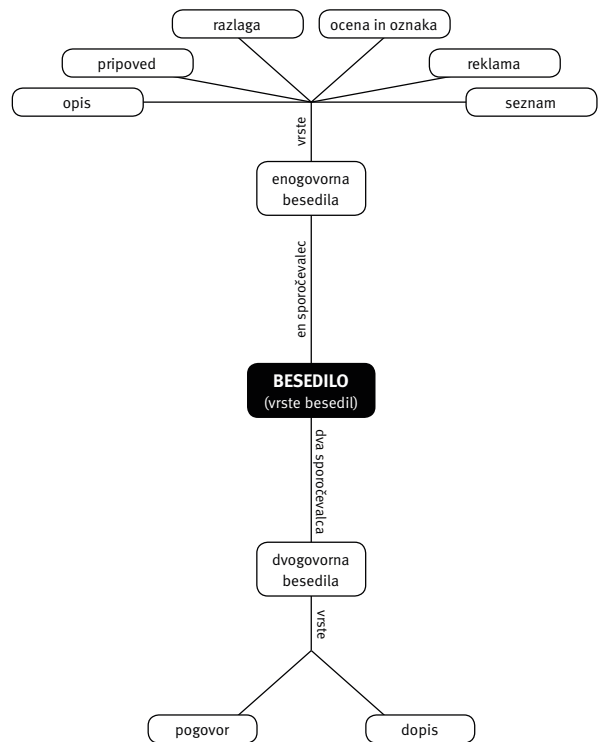
Str. 112

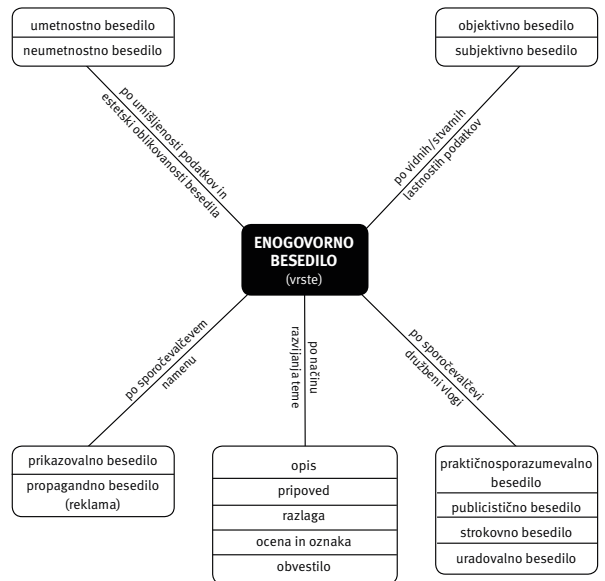
Str. 113

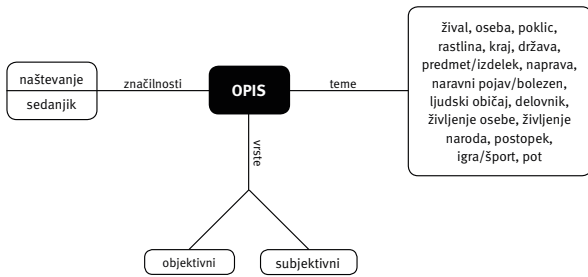
Str. 115

Str. 116

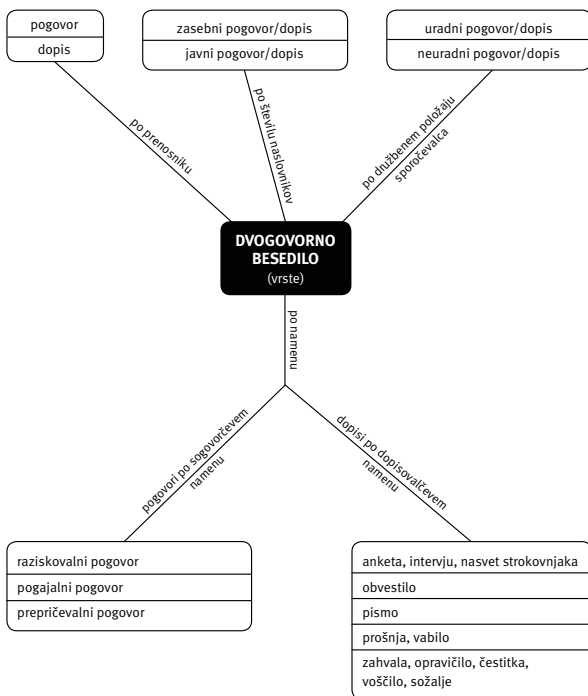
Str. 117

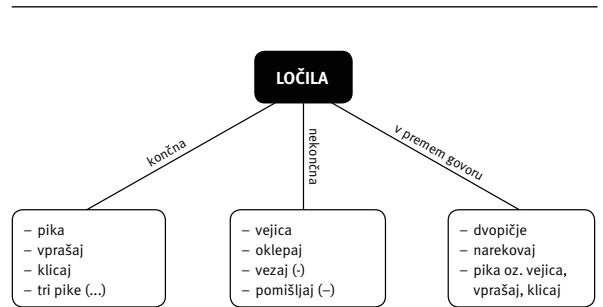
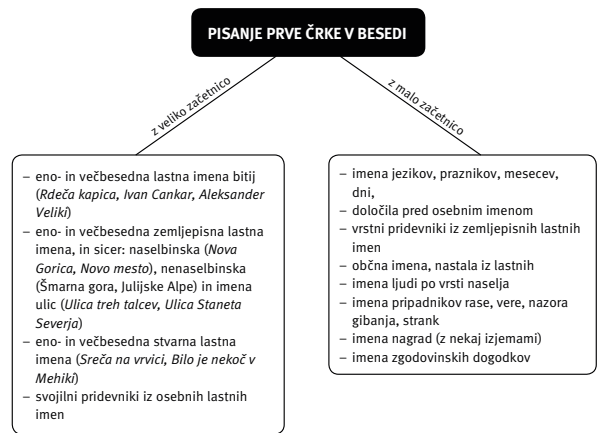
Str. 118

Str. 120

Str. 122

Str. 123

